

Izhaja vsak dan zjutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po
praznikih. Posamezna številka
Din 1⁰⁰, lanskoletne 2⁰⁰; me-
sečna naročnina Din 20⁰⁰, za tu-
jino 30⁰⁰. Uredništvo v Ljub-
ljani, Gregorčičeva 23. Telefon
uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo.
Oglasi po tarifi in dogovoru.

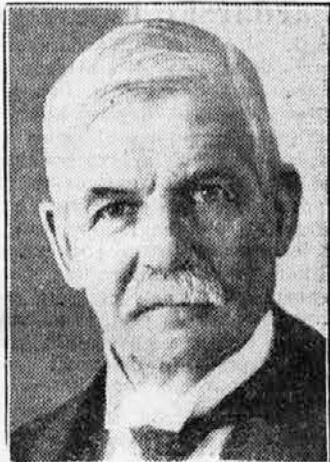
Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15.621.

Št. 150

Ljubljana, petek, dne 3. julija 1931

Leto II.

Poslanik Sthamer

Bivši nemški poslanik v Londonu Sthamer je umrl v Hamburgu v visoki starosti 75 let. Nemčijo je zastopal v Londonu nad 10 let.

Predsednik vlade v Vrbaski banovini

Banjaluka, 2. julija. k. Ministrski predsednik general Zivković, ki se mudi v Tesliću, je prispel včeraj s svojim tajnikom Filipovićem v Banjaluko. Odtod se je odpeljal v Mrkonjić grad, Jezero in Jace. Sreski načelnik v Jajcu mu je poročal o tamkajšnjih kulturnih in prosvetnih razmerah. Ministrski predsednik se je zanimal za novo občino v Donjem Vakufu. Zdravnik OUZD dr. Branislavjević mu je poročal o stanju zdravja delavcev in o zdravstvenih prilikah v splošnem. Upravnik pošte Protić je poročal ministrskemu predsedniku o pošti in telegrafski službi. Končno se je predsednik vlade razgovarjal z banskim svetnikom Andžukovićem, posebno o sokolstvu. Zupan Kapetanović mu je poročal še o prilikah v občini, nakar se je ministrski predsednik poslovil in se vrnil v Teslić. Povsod ga je ljudstvo burno pozdravljalo in vzklikalo kralju in kraljevskemu domu.

Odhod gđc. Keller iz Beograda

Beograd, 2. julija. I. S sinočnjim brzim vlakom ob 11.05 je odpotovala iz Beograda slepa književnica gđc. dr. Keller v Zagreb. Po posetu Zagreba odpotuje gđc. Keller v Ljubljano in na Bled. Od tam odide na Angleško, kjer bo v samotni vili prebivala poletje.

Uradno sporočilo o podaljšanju pogodbe z Avstrijo

Beograd, 2. julija. AA. Zunanje ministrstvo sporoča, da je dosežen aranžman med našo in avstrijsko vlado glede podaljšanja trgovinske pogodbe do 15. julija. V veljavo so stopile tudi avstrijske uvozne carine na žito in moko po odredbah novih carinskih tarif, ki jih je sprejel avstrijski parlament 1. t. m. Aranžmani so isti dan stopili v veljavo.

Madjarske volitve

Budimpešta, 2. julija. AA. MTI prinaša te rezultate parlamentarnih volitev pri tajnem glasovanju:

Predsednik vlade Bethlen je izvoljen v svojem stalnem volilnem okrožju v Debrecinu. Tam sta dobila mandat tudi dva opozicijskega, ki se morata za svoj uspeh zahvaliti proporcionalni sistemu in količniku. V dveh volilnih okrožjih so dobili mandat pri volitvah po listah tle člani vlade: minister za pravosodje Szitvay, minister za socialno politiko Ernst in kmetijski minister Majer, ki so bili izvoljeni tudi v okrožjih z javnim glasovanjem.

Budimpešta, 2. julija. d. Pri volitvah v Szegecinu so bili izvoljeni prosvetni minister grof Klebelsberg, stranka enotnosti, dr. Karel Raszay, liberalci, in socialni demokrat Peyer. Za listo stranke enotnosti je bilo oddanih 14.243 glasov, za listo socialnih demokratov 6871 in za liberalno listo 5213. V Budimpešti in okolici skrutinij še vedno traja in bo končan najbrže šele v poznih nočnih urah. Večina od 30 mandatov, ki se bodo tu oddali, bo najbrže pripadla meščanski in socialno-demokratski opoziciji.

Nova bolgarska vlada na delu

Sofija, 2. julija. I. Včeraj popoldne je imela bolgarska vlada svojo drugo sejo. Na njej je razpravljala pred vsem o vprašanju sestanka obranjen. Po daljši razpravi je bilo sklenjeno, da se sestanek skliče šele v drugi polovici meseca avgusta. Nato so razpravljali o zahtevi zemljoradnikov, da se v Bolgariji kaj ukrene za zaščito pšenice. Zemljoradniški ministri so izjavili, da žele, naj bi bolgarski proizvozniki dobili vsaj 6 levov za 1 kg pšenice. Malinov je izjavil, da stopi v soboto v zvezo s tujimi diplomati. Naglasil je tudi da bo vlada vodila politiko miru. Zato sedaj ne misli izvesti nobenih osebnih sprememb v bolgarski diplomaciji. Uvesti pa hoče nove moderne metode pri delu diplomacije.

Angleško posredovanje med Francijo in Ameriko

Francoska vlada je opustila svoje dosedanje pridržke — Angleški posredovalni predlogi — Berlinske vesti o doseženem sporazumu

London, 2. julija. AA. Tekom včerajšnjih pogajanj v Parizu o Hooverjevem predlogu je bil predložen francoski vladi memorandum o stališču ameriške vlade do sedanjih pogajanj. Spomenica je sestavljena v spravljivem tonu in razpravlja o spornih točkah, ki se morajo rešiti pri teh pogajanjih. Spomenica pravi:

»Moramo računati s tem, da bi neuspeh ameriških predlogov pri sedanjem položaju v Nemčiji imel za posledico, da bi nemška država odložila plačilo vseh pogojnih reparacij, kakor predvideva Youngov načrt.«

Po zaključku včerajšnjih pogajanj so objavili komunikacije, ki pravi, da bodo proučili ameriško spomenico prizadeti ministri in ministrski svet, ki se je sestel davi. Prihodnja seja ameriških in francoskih državnikov bo nocoj ob 9-30.

Intervencija Anglije

London, 2. julija. d. »Manchester Guardian« poroča, da je angleška vlada v Parizu posredovala v nameri, da bi olajšala sporazum. Angleški predlog se baje tiče francoskega depoa pri reparacijski banki v Bazelu in govori o tem, kaj bi se zgodilo, če pride do moratorija po preteku moratorijskega leta. Po informacijah, ki jih je dobil pariški dopisnik lista, je angleška vlada baje pripravljena pristati na

to, da bi bila Francija te obveznosti popolnoma ali deloma oproščena, če bi francoska vlada sprejela Hooverjev predlog v vseh drugih točkah. To bi pomenilo, da Francija pristaja na to, da se vse pri reparacijski banki založene vsote porabi izključno v korist Nemčije. Francija bi hkrati pristala na to, da se ti zneski vrnejo šele v 25 letih. »Manchester Guardian« pristavlja, da tega koraka v Londonu oficijelno ne priznavajo. List pa ima dovolj vzroka misliti, da je Anglija res intervenirala v Parizu v svoji lastnosti kot podpisnica Youngovega načrta.

London, 2. julija. d. Kakor govore, je angleška vlada predlagala, naj bi se zastopniki držav, ki so podpisale Youngov načrt, v najbližjem času sestale v Londonu.

Važna seja francoske vlade

Pariz, 2. julija. AA. Danes je bil ministrski svet, ki je razpravljal o Hooverjevem predlogu. Uradni krogi varujejo o poteku ministrske seje največjo tajnost. Časopisi pišejo o izidu pogajanj o Hooverjevem predlogu malo bolj optimistično. Vendar se njih optimizem opira zgolj na dejstvo, da se ameriško-francoska pogajanja nadaljujejo in da skušajo ameriški in francoski državni stori vse, da pride končno do sporazuma.

Poročajo, da bo ministrski predsednik Laval izročil nocoj ameriškem zakladnemu tajniku Mellonu podrobno poročilo o francoskem stališču do moratorija, ki ga predlagajo Združene države. Najbrže bodo pogajanja med ameriški in francoski državni ponovno odgojena in bodo Američani zaprosili v Washingtonu za nadaljnjo navodila. Dalje poroča časopisje, da je baje Anglija intervenirala v sporu med Američani in Francozi in predložila francoskemu zunanjemu ministrstvu predloge, ki naj omogočijo končni sporazum.

Sporazum dosežen

Berlin, 2. julija. AA. »Vossische Zeitung« poroča iz Pariza, da je francoski kabinet na današnji seji odobril osnutek odgovora Združenim državam, ki ga je sestavil finančni minister Flandin. V odgovoru Francija opušta svoje pridržke in sprejema ameriške predloge.

Poročajo, da je Francija pristala na to, naj Nemčija izplača odgojeno anuiteto v 25 letih in da je sprejela ameriška zagotovila glede garancijskega fonda, ki naj bi bil deponiran v banki za mednarodna izplačila. To pomeni, da bo Francija na ameriški predlog s privoljenjem držav-podpisnik Youngovega načrta oproščena te obveznosti.

Politika močne roke v Romuniji

Vlada pripravlja zakon, ki naj iztrebi komunistično propagando — Bivši državni podtajnik izročen sodišču — Prizori strankarske zagrizenosti v parlamentu

Bukarešta, 2. julija. n. Notranji minister Argetoianu je odredil, da se pripravi načrt novega zakona o redu in javni varnosti v romunski državi. Načrt bo že 15. julija predložen parlamentu. Po novem zakonu bodo kršitelji miru in člani skrajnih političnih struj strogo kaznovani. Davi je imel minster Argetoianu konferenco z vsemi upravni policijskih institucij. Na tej konferenci je bilo določeno, da se dosedanj zakon o javni varnosti in reda v državi docela ukine in nadomesti z novim. Po novem zakonu bodo prepovedane vse komunistične organizacije. Kdor se bo pečal s komunistično propagando, bo kaznovan z zaporom od 6 mesecev do 3 leta. Voditelji komunističnih organizacij bodo kaznovani s prisilnim delom za dobo, ki bo trajala do 10 let. Procese, ki bodo nastali spričo kršenja novega zakona, bo vodilo vojno sodišče.

Bukarešta, 2. julija. n. Na predlog parlamentarnega imunitetnega odbora je parlament sklenil odvzeti mandat zastopniku nacionalno-kmečke stranke Dobrescu-Ju, ki je kot bivši državni podtajnik pri poljedelskem ministrstvu oškodoval državo za en milijon lejev. Na zahtevo preiskovalnega sodnika je bil Dobrescu zaradi takojmenovane gozdne afeze izročen sodišču.

Bukarešta, 2. julija. n. Na predlog par-

lamentarnega imunitetnega odbora je parlament sklenil odvzeti mandat zastopniku nacionalno-kmečke stranke Dobrescu-Ju, ki je kot bivši državni podtajnik pri poljedelskem ministrstvu oškodoval državo za en milijon lejev. Na zahtevo preiskovalnega sodnika je bil Dobrescu zaradi takojmenovane gozdne afeze izročen sodišču.

Bukarešta, 2. julija. n. Današnja dopoldanska seja romunskega parlamenta je bila silno burna. Govoril je šef kmetijske stranke Lupu. Opozarjal je ministrskega predsednika, da ne gre, da bi krenil na stransko pot, marveč da je nujno potrebno, da se ravna po ustavi. Proti voditelju antisemitov Cuzi je prav tako ostro nastopil in je obsodil vsako propagando proti Zidom. Šef liberalne stranke Duca je odgovarjal na napade Goge in Cuze, da je bila liberalna stranka prva, ki je izjavila svojo lojalnost napram kralju. Jurij Bratianu je pripomnil, da je liberalna stranka

vedno lovila v kalnem.

Bukarešta, 2. julija. n. Šef ljudske stranke general Avarescu je bil včeraj v avdijenci pri kralju. »Cuventul« pravi, da je Avarescu izročil kralju memorandum, katerega vsebina je vsekakor velikega pomena za notranje-političen razvoj Romunije.

Bukarešta, 2. julija. I. Veliko senzacijo v javnosti je izzval spor, ki je nastal med Jurijem Bratianom, načelnikom stranke liberalnih disidentov, in Duco, načelnikom liberalne stranke. Duca se je v nekem govoru v parlamentu izrazil neugodno o Juriju Bratianu in je med ostalim dejal, da je Bratianu človek, ki se mu ne more zapirati. Bratianu je bil zaradi tega užaljen in je poslal Duci svoje priče, ki so zahtevale od njega viteško zaščito. Duca je imenoval tudi svoje priče, ki sedaj z Bratianovimi pričami razpravljajo o tej zadevi.

Indijske skrbi zopet na dnevnem redu v Angliji

Vprašanje finančne pomoči in bojkot angleških izdelkov — žalostne razmere indijskega delavstva

London, 2. julija. AA. Na snočnji seji spodnje zbornice je ministrski predsednik MacDonald dejal, da je vladna izjava o finančni pomoči Indiji imela namen razpršiti bojazen glede rešitve indijskega ustavnega problema in zagotoviti finančno stabilnost Indije. Doslej Indija ni prosila finančne pomoči. MacDonald je dalje rekel, da upa, da nadaljna pomoč ne bo potrebna. Na vprašanje, ali bo angleška vlada dala Indiji pomoč, edino, če bo nehal bojkot angleškega blaga, je MacDonald odgovoril, da se angleška vlada ne bo vmešavala v indijsko davčno avtonomijo.

London, 2. julija. AA. Industrijska komisija, ki je posetila indijske industrijske kraje, je bila v 200 tovarnah in zasliala nad 800 prič. Rezultat proučevanj so objavili v knjigi, ki ima 357 strani in ki daje gotovo najlepši pregled o delovnih razmerah, ki je bil kdaj objavljen. Poročilo se bavi z gospodarskimi in socialnimi vprašanji, ki so v zvezi z sedanjo industrijsko krizo, in predlaga važne ukrepe za omiljenje sedanje gospodarske krize in izboljšanje delovnih razmer. Poročilo pravi, da so indijski delavci večinoma nepismeni in raznih ver in kast. Delavke so po ve-

čini poročene in jemljejo otroke s seboj na delo. Dalje poročilo poudarja, da delavstvo pogosto menja službe tako, da primanjkujejo tovarnam kvalificirane moči. Delavstvo je zelo zadolženo, ker potrebuje denar za razna slavia, ki so v Indiji v navadi. Izposoja si denar pri oderuhih, ki računajo do 150-odstotne obresti.

Komisija predlaga dalje, naj se zniža delovni čas v tovarnah od 60 na 54 ur tedensko. Posebne odredbe zahteva za žene in otroke. Komisija predlaga končno, naj se delavstvu prizna primerno zastopstvo v industrijskih svetih.

Bomba v tovornem vagonu v Rimu

Rim, 2. julija. d. V nekem tovornem vagonu, ki je stal na nekem predmestnem kolodvoru, je eksplodirala danes bomba, ki je enega moža usmrtila, dva pa ranila.

Wilsonova vdova v Varšavi

Varšava, 2. julija. AA. Pat poroča: V Varšavo je prispela kot gost predsednika republike vdova pokojnega ameriškega predsednika Wilsona, ki se udeležila svečanega odkritja Wilsonovega spomenika.

Angleška eskadra v Dubrovniku

Dubrovnik, 2. julija. k. Včeraj se je usidral pred luko v Gružu oddelek britanskega sredozemskega brodogoja, in sicer 5 vojnih ladij. V Gružu ostanejo angleški gostje do 9. t. m., nakar odrinejo v Split.

Kongres slovanskih pedagogov

Varšava, 2. julija. AA. Pat poroča: Danes je bil na svečan način odprt kongres slovanskih pedagogov, ki so se ga udeležili bolgarski, češkoslovaški, jugoslovanski in poljski pedagogi. Kongres je otvoril minister Cervinski z govorom, v katerem je naglasil pomen sodelovanja slovanskih držav vobče, zlasti pa na polju vzgajanja slovanske mladine.

Zračna obramba Turina

Rim, 2. julija. AA. V prvih 10. dneh meseca julija bodo poskusne vežbe za zračno obrambo mesta Turina pred sovražnimi letalskimi napadi. Gre za to, da doženejo, ali sedanja obrambna sredstva zadoščajo, da preprečijo letalske napade na mesta.

Nov kazenski zakonik v Italiji

Rim, 2. julija. n. Včeraj je stopil v veljavo novi italijanski kazenski zakonik in novi kazenski proces, ki so ju predelali po fašistovskih nazorih.

Kongres našega učiteljstva

Ni lahka in zavidanja vredna naloga, ki jo ima vršiti naše učiteljstvo. V šoli silni napor na mladino, ki je še vedno pod uplivom v vojni nastale psihoze, izven doma več zlohotne, ko dobrohotne kritike na vsakem koraku, doma pa dostikrat toliko težkih skrbi za lasten dom, da bi mogla tudi možu z velikim idealizmom uginiti vsaka dobra volja. Kljub temu pa vendarle velika večina učiteljstva zvesto vrši svojo službo in kljub vsem težavam ni izgubila dobre volje. Bodi v čast našega učiteljstva to poudarjeno in bodi jim brez rezerve izrečeno to priznanje.

To priznanje moremo izreči tem z večjim poudarkom, ker so pred nami poročila o delovanju učiteljske organizacije v preteklem letu. Ta poročila govore o intenzivnem delu učiteljske organizacije na vseh poljih, zlasti pa na ljudsko prosvetnem delu. Za prosveto mladine, za dvig podočelja, za napredek kmetijstva je bilo storjeno silno mnogo, enako krepko pa je delovalo učiteljstvo tudi na utrditvi narodne misli. Ni ga skoraj društva na deželi, v katerem ne bi aktivno sodelovali tudi učitelji, ni pa tudi bilo nobene pomembnejše nacionalne akcije, ki ne bi našla v učiteljstvu krepke opore. Da pa ni organizacija pozabila tudi na lastne stanovske interese, je le prerazumljivo, saj še vedno ni socialni položaj učiteljstva tako urejen, kakor bi moral biti v interesu naše narodne prosvete. Kakor je bilo delo učiteljske organizacije plodonosno, je pa vendar treba pripomniti, da bi bili uspehi še večji, če ne bi slonelo vse ogromno delo le na enih in istih ramah. Kakor v vseh naših društvi, tako se opaža tudi v učiteljski organizaciji, da delajo vedno eni in isti, dočim drugi le žive od njih dela. Samo v interesu učiteljstva samega je, da se v poročilih ne bodo štala vedno ista imena, pa naj ta še tako dobro vrše svoje naloge.

Čisto odkrito grajo pa zaslužijo oni učitelji in učiteljice, ki še danes niso člani učiteljske organizacije. Nič drugega niso ti učitelji ko samo paraziti dela svojih stanovskih tovarišev in čas bi že bil, da bi ti paraziti izginili iz učiteljskih vrst. Kdor ne zna žrtvovati in delati za lastno stanovsko organizacijo, od tega pač ni pričakovati, da bo znal žrtvovati in delati za narod. To pa je dolžnost vsakega dobrega učitelja in od te dolžnosti ga ne more odvezati nihče.

Velika in močna je danes učiteljska organizacija in faktor, ki v našem narodnem življenju nekaj pomeni. Zeleli pa bi, da bi pomenil še več, ker je od tega odvisen ves kulturni napredek našega naroda. To pa je dosegljivo le, če bo naraščaj, ki prihaja v učiteljske vrste, vedno boljši in boljši. Kdor je poklican v to, da je vzgojitelj naroda in njegov učitelj, ta mora gledati na to, da je v vsakem pogledu narodu v vzor. Vseled vedno večjega števila učiteljstva pa naravno ni dotok vedno najboljši in ta slabi dotok je v največjo škodo učiteljstvu samemu. Kajti vse pazno motri delo učitelja in en slab učitelj škodi učiteljstvu več, kakor mu more koristiti dobro delo desetih drugih. Treba bo, da učiteljstvo samo neizprosno obračuna z vsemi, ki s svojim ponašanjem škodujejo ugledu učiteljskega stanu.

S tem v zvezi je tudi skrb za dober učiteljski naraščaj. Udruženje se je v tem smrtu mnogo trudilo, žal pa brez vsakega pravega uspeha in nad vse žalostne so besede, ki jih ima tajnik v svojem poročilu in ki se glase: »Odsek (za učiteljski naraščaj) je imel težko s tem, ker vključuje prizadevanju ni mogel dobiti večine dijakov višjih letnikov za skupne stike z učiteljstvom. Opažati je, da ni današnja mladina nič preveč razpoložena za idealna stremelja, marveč je, kot izgleda, tudi ona močno pod uplivom današnje dobe materijalizma.«

Grenke so te besede, ali potrebne. Še bolj potrebno pa je delo, da se takšno razpoloženje med mladino neha. Treba je vzbuditi v mladini željo, da sledi vzgledu onih velikih slovenskih učiteljev, ki so vsled svojega požrtvovalnega dela postali ponos vsega našega naroda. Ti zaslužni stari učitelji morajo postati ideal naraščaja in potem bo mogla tudi učiteljska organizacija doseči še vse drugačne uspehe. Pogoji za to pa je, da vsakdo, ki se vpiše na učiteljske tudi hoče postati učitelj, ker ljubi ta težki, a idealni poklic. Nehati se mora to, da bi učiteljske bilo le izhod v gili, ker to tudi ni, temveč priprava za

Fašistovska gonja proti jugoslov. emigrantom

Niz laži fašistovskega tiska o emigrantskih organizacijah v Jugoslaviji

Rim, 2. julija. v. »Giornale d'Italia« je nenadoma pričel novo kampanjo proti jugoslovanskim emigrantom iz Julijske Krajine. Fašistovski tisk glasilu rimskega znanjega ministrstva seveda pokorno sledi in je danes posnel vsebino pisma, ki ga je baje »Giornale d'Italia« prejel iz Zagreba.

Omenjeni rimski list je »dognal«, da so jugoslovanski emigranti zapustili Julijsko Krajino pred vsem iz gospodarskih in političnih razlogov. Tako so, navaja »Giornale d'Italia«, že takoj v začetku zapustili Julijsko Benečijo Rybář, Laginja, Zucco, Brnčič in drugi, ki so bili glavni voditelji vseslovske organizacije Sv. Cirila in Metod, ki je imela nalogo krepiti slovanski duh v Istri in v ostali Julijski Krajini ter »poslovaniti« te od pamtveka italijanske dežele. List skuša dokazati, kako so se v

istrskem konviktu, ki je bil iz Karlova prenesen v Zagreb, vzgajali srednješolci v protitalijanskem duhu, kako se je ta mladina pozneje zbrala v Istrskem akademskem klubu z izključnim namenom, da deluje proti Italiji in prevzame vodstvo emigrantske organizacije »Istra« v Zagrebu, ki jo vodi mladi dr. Ražem. List objavlja drzno poltorjene podatke o kolonizaciji emigrantov na Kosovem polju in drugod v Srbiji ter označuje jugoslovansko vladno kot malovredno posnemovalko kolonizatorjev, cesarjev Leopolda I. in Karla V. Končno dolži člane »Istre«, da so na inicijativno istrskega akademskega kluba uprizorili doslej celo vrsto protitalijanskih demonstracij po Zagrebu. Pri takih demonstracijah da so si policijske oblasti — po nalogu iz Beograda — hote zatiskale oči.

Bomba proti fašistovski ustanovi v Parizu

Velika gmotna škoda -- Več oseb težko ranjenih

Pariz, 2. julija. AA. V lokalni tik biroja italijanske borze za delo, kjer se nahaja italijanski urad za podporo v Parizu, je eksplodirala velika bomba, položena po neznanih zločincih. Gmotna škoda je velika. Trije delavci, ki so ravno iskali dela, so ranjeni. Detonacija je bila silna. Francoska policija je uvedla strogo preiskavo.

Rim, 2. julija. n. Fašistovski listi poročajo o atentatu, ki se je izvršil sredi v Parizu v prostorih fašistovskega urada za pomoč italijanskim delavcem v Franciji. Sedež tega urada je v ulici Fedaine. Ob času, ko je bil izvršen napad, je bilo v

uradu nekaj delavcev. V predsobi je eksplodirala bomba, ki je podrla vrata in uničila opremo. Smrtno ranjen je delavec Del Fabro iz Vidma, težje ranjeni pa fašistovski avangardisti Pampolari, Tanzi in Rossi. Vse so prepeljali v bolnišnico. Del Fabro so amputirali obe nogi. Fašistovski listi trde, da so ta atentat izvršili antifašistovski emigranti, zaslepljeni od antifašistovske propagande, ki jo vodijo nasprotniki fašizma v inozemstvu. Kakor je dognala policija, je bilo v bombi mnogo močnega eksploziva.

Nov zakon o izrabljanju vodnih sil

Enotna ureditev vodnega režima -- Temeljna načela novega zakona

Beograd, 2. julija. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog kmetijskega ministra po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o izrabljanju vodnih sil. Pri tej priliki smo dobili s pristojnega mesta ta-le pojasnila:

Ker imamo v naši združeni kraljevini 6 različnih zakonov o vodnem pravu, kakor veljajo za posamezne pokrajine in so stari že več ko 40 let, ko so odredbe glede izkoriščanja vodnih sil merile samo na takratne majhne in neznatne naprave in ni nihče niti mislil na njih sedanji obseg ter so zato ti zakoni popolnoma nesodobni, je treba izdati nov zakon o vodah za vse našo kraljevino na enotni podlagi. Ker pa je izdelava zakona o vodnem pravu zelo komplicirana in odvisna od civilnega zakonika, se je zdaj uredilo samo reguliranje vprašanja o izkoriščanju vodnih sil.

Temeljno načelo tega zakona stremi za tem, da se da večji poudarek strokovno-tehničnemu sodelovanju v vseh vprašanjih, ki se tičejo izrabljanja vodnih sil, in da se pri tem upoštevajo vsi tehnični momenti vode in krajevne razmere, dalje da se omogoči preureditev bolj ali manj primitivnih naprav v večjo enoto, da se privatnim podjetnikom da do gradnje takih naprav nekatere ugodnosti v času gradnje in eksploatacije, da se izdela potrebna državna organizacija in da se ne dovolijo olajšave zasebnim podjetnikom, ki bi šle v breme državnega proračuna, ter da se tako ustvarijo vsi pogoji, da bodo vodne sile služile ne samo sedanjim, nego tudi bodočim generacijam. To je glavni zmisel zakona o izkoriščanju vodnih sil, ki stopi v veljavo 3 mesece po razglasitvi v Službenih novinah.

Pravilnik o izvajanju monopola na izvoz in uvoz žita

Poslovanje privilegirane družbe za izvoz kmetijskih proizvodov Organizacija državnega nadzorstva

Beograd, 2. julija. o. Trgovinski minister je izdal pravilnik o načinu poslovanja privilegirane izvozne družbe za račun države v smislu § 2 in 4 zakona o izvozu in uvozu pšenice, rži in pšenične moke. Po tem pravilniku bo: 1. izvoz in uvoz vseh vrst pšenice, rži in pšenične moke vršila država preko privilegirane delniške družbe za izvoz kmetijskih proizvodov. 2. Vse posle, ki jih bo družba vršila za račun države, bo posebej knjižila, tako da se bodo mogli vsak čas ugotoviti vsi izdatki in dohodki, ki izvirajo iz teh poslov, in da se bo natančno lahko ugotovilo stanje poslovanja. 3. Družba bo vršila te posle po navodilih, ki jih bo trgovinski minister sporočal družbi po svojem delegatu. 4. Najnižja cena, ki jo mora družba plačati vsakemu proizvajalcu za pšenično dobro kvalitete in glede na izvor postavljene v vagone ali v vlačice, znaša 150 Din za 100 kg. Najnižja cena, ki jo mora družba plačati kmetijskim zadrugam, trgovcem ali kakim drugim posrednikom, znaša 163 Din za 100 kg. Cena pšenice boljše kvalitete ali pšenice, ki je postavljena na ugodnejše postaje, kakor tudi pšenice, ki jo družba kupuje za kesnejši rok, bo sorazmerno večja. To sorazmerje določijo družba v sporazumu z delegatom trgovinskega ministra. 5. Kupljeno pšenico mora družba prodajati v inozemstvo po najboljših cenah in pogojih, ki jih je mogoče doseči v trenutku, ko se sklepa kupčija. 6. Družba lahko prodaja kupljeno pšenico tudi v notranjosti države, če položaj na trgih v državi to zahteva. 7. Država stavi družbi na razpolago potrebna denarna sredstva za nakup tiste količine pšenice, ki se ji ponudi. Iz te vsote se morajo

kriti tudi stroški za upravo teh poslov. 8. Vse poslovanje, ki ga predpisuje ta pravilnik, se mora vršiti pod nadzorstvom in ob neposredni udeležbi delegata trgovinskega ministra in v sporazumu s finančnim ministrstvom. V ta namen bo trgovinski minister postavil kakšnega uradnika svojega ministrstva, ki bo vršil dolžnosti njegovega delegata pri družbi. Za izvajanje tega nadzorstva se bo pri družbi ustanovil poseben otelek, kateremu bo na čelu omenjeni delegat. Trgovinski minister bo postavil potrebno število osebja, ki bo imelo primerno strokovno izobrazbo. Delegat bo dolžan pregledati vsak dan, najkasneje pa v treh dneh, vse knjižbe o poslih, ki jih ima v mislih ta pravilnik, in za vsak posel dati svoj vizum. Delegat je dolžan vsak dan pregledati overjene spiske dnevnih nakupov in prodaj, staviti eventualno pripombe in poročati o tem ministru za trgovino.

Justifikacija düsseldorf-skega vampirja

Berlin, 2. julija. AA. Wolff poroča: Danes dopoldne je bila izvršena v Kölnu smrtna obsodba nad Kürtnom, takozvanim düsseldorfskim vampirjem, ki je bil obsojen na smrt zaradi 9 umorov in 7 poskušanih umorov. To je prva eksekucija v Nemčiji po letu 1928, ko se je začela propaganda za odpravo smrtni kazni v Nemčiji. Od leta 1919. do 1928. je bilo v Nemčiji usmrčenih 47 na smrt obsojenih zločincev.

»Grof Zeppelin« se je vrnil vsled slabega vremena

Nordeich, 2. julija. d. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je bil zaradi vremena prisiljen prekiniti svojo vožnjo na sever in se vrniti domov direktno čez Jütland.

Friedrichshafen, 2. julija. d. Potrjujejo, da se zrakoplov »Zeppelin« vrne. Njegov povratak pričakujejo za danes zvečer.

Poslaništva nemških dežel v Berlinu odpravljajo

Berlin, 2. julija. AA. Prusko poslaništvo v Münchenu je bilo ukinjeno, bavarska vlada pa je ukinila svoje poslaništvo v Berlinu.

S tem v zvezi je predlagal predsednik pruske vlade, naj bi tudi ostale nemške dežele ukinile svoja poslaništva v Berlinu. Njihovo zastopstvo naj bi prešlo na njihove člane v državnem svetu.

Češki list o našem državnem edinstvu

Praga, 2. julija. o. »Narodni Listy« prinašajo članek Jifine Karasove, v katerem ona z zadovoljstvom ugotavlja, da se državni program jugoslovanskega edinstva v resnici izvaja tudi v kulturnem življenju z izmenjavo duhovnih dobrin in z vzajemnim posejanjem skupin pisateljev in umetnikov. Vedno več časopisov je tiskanih v latinici in cirilici. Ti časopisi združujejo naročnike več pokrajin. Tem vzajemnim jugoslovanskim odnosom se pridružujejo prizadevanja za čim boljše zveze z ostalim kulturnim slovanskim svetom, pri čemer ne pozabljajo Jugoslavi niti lužičkih Srbov.

Inspekcijsko potovanje bana Vardarske banovine

Skoplje, 2. julija. o. Ban Vardarske banovine g. Živojin Lazić se je vrnil s svojega inspekcijskega potovanja v Skoplje. G. ban je obhodel Tetovo, Gostivar, Ohrid, Rezanj, Bitolj in druge kraje. Na tem potu je posetil skoro vsa banovinska in državna dela in pregledal posamezne urade ter se prepričal, kako delajo. Prišel je v neposreden stik z zastopniki raznih institucij ter se informiral o njihovi delavnosti. Posebno pozornost je ban posvetil gospodarskim vprašanjem, kolikor jih je mogel na tem potu obravnavati neposredno z gospodarskimi krogi omenjenih krajev. Kakor že prej, je g. ban tudi na tem potovanju imel v vseh sreskih krajih konference z zastopniki in delovodji posameznih občin in se informiral o administrativnem delu ter dajal navodila za nadaljnje delo.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 2. julija. d. Precej jasno, nagnjenje k nevihtam, vroče.

Nastop Sokola Št. Janž-Krmelj

Ob sodelovanju vseh društev mirenškega okrožja

Bila je lepa manifestacija sokolske misli in uspeh pravega sokolkega dela. Prihiti so Sokoli in Sokolice mirenškega okrožja ta dan v Krmelj med rudniško ljudstvo, da mu pokažejo vso lepoto Sokolstva in da navdušijo narodno mladič kraj za »vzvišeno sokolsko idejo. Kljub velikemu nasprotstvu, ki ga mora premagovati ravno Sokolsko društvo Št. Janž-Krmelj, je ta nastop odlično uspel in dokazal, da Sokolstvo premaga vse ovire in da gre zvesto svojim načelom naprej. Najmočnejše društvo mirenškega okrožja je pokazalo, da je na pravi poti in da je kljub velikemu nasprotstvu pritegnilo pod okrilje Sokola mnogo sil. Čaka ga pa še velika naloga: pritegniti nase še ostale, ki oklevajo pod vplivom protisokolskih »ideologov« v tej dolini. Moramo to pribiti, da javnost ve o razmerah, v katerih se nahajajo vsa društva mirenškega okrožja.

Javni nastop je bil na letnem telovadišču na prijaznem prostoru nad postajo. Prostor je bil slavnostno okrašen in postavljeno je bilo mnogo okusno dekoriranih paviljonov. Prihajali so Sokoli od vseh strani. Na vozovih, avtomobilih in peš. Videli si bistrice in jasne sokolske obraze in zadovoljeni si bil spričo te velike družine mirenškega okrožja.

Nastop se je pričel točno ob 15. Prvi so prikorakali na telovadišče vsi telovadni oddelki domačega društva, 123 jih je bilo, katere je vodil načelnik br. Bogo Hervat. V navdušenih besedah je orisal pomen in veliko nalogo Sokolstva podstarosta br. Bruno Rajner ter objasn timer Vidovega dne za vse Sokolstvo. Bratsko je pozdravil v imenu društva vse navzoče, goste in obinstvo. Po teh uvodnih besedah je nastopil ženski naraščaj; 17 deklic pod vodstvom sestre Lazarinjeve je skladno izvedlo savzne letošnje vaje. Nastop 17 članic pod vodstvom Kneževke je občinstvo zadivil. Vaje so bile dovršeno izvajane in so napravile na občinstvo najlepši vtis. Sledil je nastop 23 članov društva Krmelj-Št. Janž, ki je prikazal lastne proste vaje, sestav br. Horvata in Rajnerja. Za štiri vaje so prejeli polno priznanje občinstva. Ljubko je izvedel pod vodstvom br. Rajnerja moški naraščaj prvo savzne vaje. Bistrih oči in vedrih lic nam je zrl v obraz 22 dečkov, ki so vajo strumno odtelevadili. Sledil je nastop 17 članke ženske dece pod vodstvom sestre Lazarinjeve. Lepe vaje s cvetličnimi lokii so pestrost prireditve povečale in je občinstvo deco navdušeno nagradilo z aplavzom. Strumno je nato prikoralo na telovadišče 52 članov vseh društev pod vodstvom br. Horvata. Nastopili so s selskimi prostimi vajami. Vaje so bile izvajane enotno in skladno. Diven je bil pogled na 52 članov, ki so posamezne gibe izvajali kot eden. Vzorna disciplina in skladnost nas je presenetila. Ritmični sestav sestre Verdirjeve, ki ga je odtelevadilo 12 članice domačega društva, zaslužijo vse priznanje. Dobro bi bilo, da sestra Verdirjeva sestav preda okrožnemu načelnstvu, ki bi ga potem razmnožilo za vse društva okrožja. Sestav je primeren za akademije v zaprtih prostorih in bi na odru še bolj učinkoval. Sledil je še nastop članov domačega društva, ki so odtelevadili savzne proste vaje. Vaje so bile izvajane prav dobro. Društvo, ki ima že naštudirane praške vaje, gre vse priznanje za vzorno sokolsko delo. Kot poslednja točka je bil nastop članov trebanjskega društva na drugo. Teške vaje so gledalcem ugajale in je bil vsak posamezni telovadee nagrajen. Vrsto je vodil br. Smit. Prikorakali so na telovadišče še vsi oddelki domačega društva z državno trobojnico in pokazali so nam lepo skupino — ujedinenje.

Po javnem nastopu se je razvila prosta zabava. Ljudstvo, po večini okoliško prebivalstvo, je bilo z nastopom zadovoljno. Vsi, ki so opazovali ta nastop, posebno pa mnogi rudarji, so imeli priliko videti in se prepričati na svoje oči o dobrem in plemenitem sokolskem delovanju. Za to je bil ta dan velik korak naprej, saj je društvo s tem nastopom povečalo svoj ugled in si je zagotovilo še lepši razvoj med vsemi plastmi tamkajšnjega ljudstva. Marljivemu društvu želimo še mnogo uspehov v tem pravcu. Delo je začeto in krepko naprej. Zdravo! Nande Srpan.

Iz življenja slepe in gluhanome dr. Helene Keller

Kako je postala slavna žena

Helena Keller se je rodila 27. junija l. 1880 v malem mestecu Tuscombju v ameriški državi Alabama. Njen oče je bil Švicar iz Züricha in se je pisal Artur Keller. Mati ji je umrla, ko je bilo Heleni 8 let, oče pa, ko ji je bilo 16 let. Po smrti staršev je vzel Heleno za svojo neki njen bogat sorodnik iz New-Yorka.

Do svojega 19. meseca se je Helena razvijala kakor vsak normalen otrok. Tedaj je pa hudo zbolela, vnela se ji je možganska mrena in delj časa je bila med življenjem in smrtjo. Ko je okrevala, ni več videla ne slišala. Pred boleznijo je mala Helena že izgovarjala besede: voda, mama in punčka. Po bolezni pa teh treh besed ni mogla več izgovoriti. Ker je bila slepa in nema, se ji je posebno razvil tip. Ker je bila izredno bistroumna, si je sama pomagala in z znaki povedala svoje želje. Kadar je bila nezadovoljna, je mahala z rokami, kadar pa je bila zadovoljna ali kadar je dobila slaščico, je pokazala svojo srečo in zadovoljstvo s smehom. Pritrjevala in zanikala je z glavo. Če je želela, da bi jo kdo spremljal ga je vzela pod roko, če pa koga ni hotela, ga je z roko zavrnila.

Svoje domače je vedno otipala in tako spoznala, kdo je. Natančno je tudi vedela, kako so bili oblečeni in kam so namenjeni.

Ko je Helena doraščala, sama ni bila več zadovoljna s kretnjami ker z njimi ni mogla povedati vsega kar je hotela. Zato je njen oči dobil iz zavoda za slepe v Bostonu učiteljico. To je bilo leta 1887. Slepo in gluhanome Heleno je začela učiti gđ. Ana Sullivan, ki ji je bilo tedaj 20 let. Gđ. Sullivan je bila v tem zavodu najprvo bolnica, ker ji je pretila nevarnost, da oslepi. Na srečo je pa v zavodu ozdravela. Tedaj se je pa posvetila slepim in postala učiteljica za slepe in gluhanome. Sullivanova je začela s poukom na ta način, da ji je prinesla lutko, s katero se je Helena igrala, obenem pa se je učila abecede s pomočjo svo-

jih prstov. Zložila je s Heleninimi prstov znake za črke za besedo lutka. Tako je Kellerjeva vedela ime svoje igrače. Tako se je Helena naučila imena vseh predmetov. Helena je pa hotela tudi govoriti, toda jezik ji je bil nepokoren.

Nekoga dne se je pa sprehajala s svojo učiteljico po vrtu. Prišla sta do vodnjaka in o tem dogodku je pozneje Helena Keller napisala tole: »Prišli sva do vodnjaka. Tu nama je udaril v nos vonj cvetja. Moja učiteljica me je prišla za roko in jo položila v vodo ter jo začela polivati. Hladne curke sem čutila na roki. Učiteljica mi je pa začela polagoma z usti razlagati besedo voda. Bila sem popolnoma mirna. Vso pozornost sem posvelila gibom njenih ust, katere sem otipala. Nenadoma sem občutila zavest, ki je šinila skozi moje možgane in kakor da sem po trenutnem pozabljenju dobila pojem o skrivnosti govora z jezikom. Tedaj sem vedela, da je to, kar se je zivalo po moji roki, voda. Ta razumljena in izgovorjena prva beseda je vzbudila v meni radost in razsvetlila mojo dušo.«

Gđ. Sullivan je pozneje pripovedovala, kako naglo in s kakšno bistroumnostjo je Helena kot otrok napredovala v izobrazbi. Prvi dan pri učenju se je naučila izgovarjati okoli 30 imen raznih predmetov. Premagala je vse težkote in njeno obzorje se je širilo z njenim besednim zakladom in v kratkem je znala več ko 100 besed. Dokler se ni umela zlagati besede v stavke, je povedala misel z glagolom ali samostalnikom, katere je dopolnjevala z ročnimi kretnjami. Pozneje se je učila čedalje lažje in slepa in gluhanoma deklica ni dovršila z odličnim uspehom samo srednje šole, temveč si priborila tudi dva doktorata, in sicer leta 1904 na univerzi v Chambridgu in leta 1931 v Filadelfiji. Napisala je več knjig, ki so vzbudile pozornost vsega kulturnega sveta.

Razstave osnovne šole v Bogojini

V Prekmurju ni bilo do osvobodjenja šolskih razstav. Redke so se zdaj take razstave. V mursko-soboškem okraju se jih še precej vidi, če pa pogledamo v dolnje-lendavski okraj, pa se še ta redkost omeji na eno samo razstavo in ta je v Bogojini. Bogojina pa, kakor je že po svojem zunanem licu neka posebnost, neka skladnost, se je tudi v tem pogledu izkazala in pokazala, kar nismo videli ne samo v Prekmurju, ampak tudi ne drugod.

Ce pride človek v Bogojino in vidi skromno poslopje osnovne šole, bi mu nikoli ne prišlo na misel, da hrani za temi zidovi energijo, ki zna dodobra izrabiti fantazijo tega ljudstva. Bogojina je pokazala, kaj zmora šolski otrok, če ga vodi večja osebnost učiteljske moči. Kar se tiče okusne ureditve te razstave, dvomimo, da bi našla kje tekmeča. In sedaj naj še kdo pride ter reče, da na osnovni šoli ni mogoče prirediti razstave. Razstavo so si ogledali ne samo domačini, kar prebivalci okoliških vasi ter gojenci salezijanskega zavoda na Rakovniku pri

Ljubljani, ki so z začudenjem strmeli, kajti kaj sličnega niso pričakovali. Čudno se nam samo zdi, da razstave niso prišli gledat gg. učitelji iz okoliških šol razen dveh izjem, da nebi potem še rekli, da na osnovni šoli razstava ni mogoča. Razstavo si je lahko vsako ogledal, kajti bila je odprta oba praznika na Vidov dan 28. in 29. julija.

Van Lee.

Krst ulic in trgov v Ljutomeru

Tudi Ljutomerske ulice in trgi dobe v doglednem času svoja imena in sicer, nekatere stara zgodovinska v udomačeni obliki, nekatere po časih vladarske rodovine, oz. po slavni in zasluženih rojakih, pa tudi po ameri kamor drže. Imena so nastopna; banovinska cesta od lekarne okoli pokopališča — Jeruzalemska cesta; okr. cesta od pokopališča proti Stroji vasi — Cesta dr. Mohoriča; stara Hausgasa — Hauszanka; od pogrebnega zavoda do Rodoškove hiše — Ulica Petra Skuhale; Stari trg — Stari trg; od Mavričeve hiše na kameničah do Novakovičine hiše — Na Rajžihar; od Mavričeve hiše proti narodni šoli — Stražarnica; od Erjavčeve hiše do župnišča — Na svobodi; od trgovine Sessler do Skofove hiše — Na grabah; od gostilne Vreg do tovarne Martinušič — Postajališča cesta; od mestne hranilnice do postajališča — Cesta Jožka Rajha; Glavni trg — Trg kralja Petra; obe kratki ulici ob Vilarjevi hiši — Dr. Gottweissa venci; Miklošičev trg — Miklošičev trg; banovinska cesta od župnišča na Kameničah — Cesta Stanka Vraza; banovinska cesta od Seršenove do Zemljičeve hiše — Koroševa ulica; prostor ob cerkvi — Dr. Klemenčiča venci; od Zacherlove hiše proti končarju — Freudenfeldova ulica; od hiše dr. Porckarja do hotela Zavrtnik — Ulica Dav. Trstenjaka; cesta od Žilžkove hiše do Zemljičeve vile — Na vilo; ban. cesta od sreskega načelstva do meščanske šole — Cesta kralja Aleksandra; ulica od Senčarjeve hiše za hlevni — Za hišami; obč. cesta od obč. hiše ob ščavnici v Seršenov log — Cesta dr. Razlaga; ulica mimo

Karbove hiše proti sokolskem telovadišču — Sokolska ulica; od mešč. šole proti železniški progi — Na trate; banovinska cesta od mosta čez Suhačo mimo postaje — Kukovčeva cesta; cesta od mosta čez Globetko mimo Pihlarjeve hiše — Soboška cesta. V celom bomo imeli 24 ulic in 3 trge.

Tekmovanje koscev na Sv. Planini

Zagorje, 29. junija.

Delovni Mladinski krožek na Sv. Planini, ki že nekaj časa orje svetoplaninsko ledino v kulturi s prav lepimi uspehi, je priredil v nedeljo na Vidov dan tekmo koscev, za najboljšega kosca med domačimi fanti.

V razsodniški komisiji sta bila gg. Šrubar Ivan in Barliš Anton. Med tem ko so se zbirali gledalci, je prikorakalo na travnik 13 močnih fantov s kosami na ramah; postavili so se vsak na svoj prostor in čakali, kdaj bo zadonel strel, znak za pričetek.

Tekma je pričela. Kosa je pela svojo smrtonosno pesem, kosci so napenjali mišice, da dosežejo čim lepši uspeh. Prvi je pokosil svoj prostor Zupan Franc iz Cebina, ki si je s tem priboril časten naslov »prvak svetoplaninskih koscev«. Naslov nosi po vsej pravici, saj je po pomoti pokosil precejšen kosček svojega tekmeča. Drugi je pokosil Bokali Pavle, kmalu za njim pa je primahal Prašnikar Albin. Ostali pa so se borili naprej. Bila je precej enaka borba, kajti vsi so bili močni in izurjeni. Prihajali so drug za drugim na cilj, kjer je vsak glasno zaukal, s čimer je dal znak razsodniku, da je končal.

Po tekmi je g. Šrubar razglasil izid in razdelil nagrade. I. nagrada 100 Din, dar g. Šrubarja. II. kosa z oslo in oselnikom, dar Kme-

tijske podružnice Zagorje, III. 50 Din, dar Mladinskega krožka na Sv. Planini.

Vrlim fantom čestitamo k tako lepi prireditvi in upamo, da ni bila zadnja. Vsa čast nekaterim domačinom, posebno pa g. Šrubarju, ki s svojo uvidenostjo in razsodnostjo pomagajo mladini in ji prilivajo v njih mlade duše poguma za uspešno delo v prid naroda.

× Dunajski velesojem 1931. Ko na Dunajski velesojem 1931, ki se vedno vrši neposredno po Velesojmu v Leipzigu, je določen za čas od 6. do 13. septembra.

150-letnica bolfenske šole

Sv. Bolfenk pri Središču, 1. julija.

Na našem lepem solnčnem ter vinorodnem gričku smo imeli te dni razen birme tudi lepo šolsko slavo.

Slavili smo 150-letnico obstoja bolfenske šole. Ob tej priložnosti je bila menda prvič tukaj prirejena lepa razstava šolskih, računskih, risarskih ter običaj vsakovrstnih ročnih del, med katerimi so nekatera vzbujala res pozornost. Dobro so se pa spet to pot odrezali naši malčki z raznimi gledališkimi predstavami, deklamacijami itd. Našemu najvišjemu šolniku Nj. Vel. kralju pa smo poslali udanostno brzojavko. Da je to naše slavlje bilo tako lepo, gre vsekakor največja zahvala ter vse priznanje našemu cenjenemu učitelstvu, katero se je tokrat res do skrajnosti žrtvovalo. Ker je imelo v nedeljo 14. t. m. v tukajšnji šoli precej dobro obiskano predavanje in zborovanje tudi Sadjarsko društvo v zvezi z društvom sadnih trgovcev iz Maribora, katerih že v naprej sestavljena resolucija za višje oblasti se je odobrila.

Ob obletnici stolpa na Boču

Poljčane, 30. junija.

O Boču, 984 m visoki gori nad Poljčanami, da lani, ko se je na njega najvišji vzpenjal lesketal v poletnem solcu 20 m visoki razgledni stolp, ni bilo kdovekak govora. O obisku te romantične gore moramo do tega časa sploh molčati, kajti le redkokdaj se je kdaj pa kdaj spozabil, da se je povzpел na goro, ki radi gosto zaraščenega vrha ni nudila pravega razgleda. Sicer lepa planinska točka bi tako sčasoma zapadla pozabljenju, da ni pred dvema letoma pri nas ustanovljena planinska podružnica prodira z mislijo, da se na Boču postavi razgledni stolp, ki je bil lani nekako v tem času slovesno izročen planinarjem v uporabo.

Odsihdob je postal naš zeleni Boč, ki ga je dr. Tomineš ob neki priliki imenoval »vzhodni Triglav«, kakor preroben. Zaslovel je čez noč: procesije izletnikov so se nedeljo za nedeljo, dan za dnem (šolski izletniki) vzpenjale po

njega idiličnih, nikdar pozabljenih potih in stezicah na stolp in se zgoraj divile lepemu razgledu, ki sega daleč tja do bosanskih gora, Blatnega jezera, bližine Semeringa, Pece, Grin-tavca itd. ...

Kmalu za stolpom je bila pri Sv. Miklavžu (659 m) otvorena tudi planinska restavracija in kar nato v sedlu Boča postavljena še lična planinska koč. In če pomislimo, da je vse to v tej kratki dobi mlada in žilava podružnica ustvarila takorekoč iz nič, je vredno da se ob obletnici tega dogodka spominjamo! Res ima danes na vseh treh postojankah še kakih 16.000 dinarjev dolga, toda kaj je to v primeri z vsoto, ki je lanske leto še presegala stotisočak. Zato tej brezprimerno delavni podružnici iz srca želimo, da ji letošnje planinsko slavlje, ki bo na Boču ob priliki obletnice dne 5. julija, odvzame še to slednje breme! Želimo ji pa tudi čim večjega nadaljnjega razmaha! —ank.—

Gasilski praznik v Tuhinjski dolini

Blagoslovitev gas. doma v Srednji vasi

Kamnik, 1. julija.

Gasilna društva združena v Kamniški župi razvijajo v zadnjem času nadvse živahno delovanje. Zlasti podeželska društva kar tekmujejo med seboj, katero se bo bolj postavilo. Lani so gasilci v Stranjah postavili ličen dom, letos so si že ustanovili godbo na fanfare — prvo v naši banovini. V Mostah so 31. maja blagoslovili najlepši podeželski gasilni dom. 28. junija pa so blagoslovili v Srednji vasi v Tuhinjski dolini skoro enakega. V nedeljo 5. julija bodo zopet izročili božjemu varstvu dva gasilna doma, in sicer v Nevljah in na Trojanah. Vse te stavbe so postavila društva s prostovoljnimi prispevki vaščanov, največ pa z osebnim delom članstva. Pa naj kdo reče, da Slovenci nismo požrtvovalni!

Tudi v Tuhinjski dolini zaznamuje gasilstvo v zadnjih letih krepek napredek. V Srednji vasi je bilo društvo ustanovljeno šele lani, pa si je takoj v prvem letu svojega obstoja postavilo krasen dom, nič manjši kot je oni v Mostah. Leži na krasnem prostoru tik ceste, v veliki dvorani pa je postavljen tudi oder za prirejanje gledaliških predstav itd. Služil bo torej dvojnemu namenu: ljudstvu v pomoč, pouk in zabavo.

Na Vidov dan, 28. junija so dom slovesno blagoslovili. K tej slavnosti so prihiteli vsa gasilna društva iz Tuhinjske doline, prišli so tudi Kamničani z župno zastavo, ljudi pa se je zbralo v Srednji vasi toliko, kakor se nikoli do sedaj.

Ob pol 3. uri je bil sprejem pred gasilnim domom. Goste je pozdravil načelnik domačega društva g. Vrtačnik, ki ima tudi največ zaslug za zidanje novega doma. Nato so se vršile litanije in za tem je g. župnik iz Sel, Janez Pavlič blagoslovil novi dom. V daljšem govoru je iznesel lepe misli o vzvišenih nalogah gasilstva in povdaril pomen današnje slavnosti za vso Tuhinjsko dolino. Za njim so govorili še g. Engelman iz Šmartnega, načelnik g. Vrtačnik in g. Tomo Homar iz Kamnika, ki je kot župni starešina in zastopnik župe čestital društvu ob njegovi prvi slavnosti in pohvalil njegovo veliko agilnost.

Po končani slavnosti se je vršila še »mokra« vaja z novo brizgalno, katero so dobili na ogled, za tem pa so gostje in občinstvo odšli na veselični prostor, kjer je bila veselica. Sodelovala je v največjo zadovoljnost Stranjska godba na fanfare.

Razširjajte Jugoslovana!

P. Ripson:

Marsove skrivnosti

(Roman.)

— Čujte, dragi inženjer, jaz moram po opravih. Prosim vas pa, da pridete k nam na večerjo. Moja mati bo zelo vesela vašega obiska in mirno se bomo razgovarjali o naravoslovnih problemih. Kako zadovoljen bom, da morem kramljati s prijateljem, ki ga že toliko časa nisem videl. Ob pol desetih pa vzamete taksi in odpeljete se na obisk k skrivnostnemu piscu. Ne dvomim, da vas čaka tam nekaj izrednega, morda celo velika sreča.

2. poglavje. V prijetni družbi.

Ralph Pint je imel poleg gostilne miss Thompsonove majhno in temno prodajalno, ki je bila polna nagačenih živali in raznega kamenja. Na eni steni je bil krokodil, s stropa pa so viseli na žicah ptiči. Ko je Robert Garel vstopil, je opazil na delavni mizi naravoslovca poleg škarij in klešč različne velikosti tudi veliko leseno škatljo, razdeljeno v oddelke, v katerih so bile steklene oči vseh vrst, ki jih je Pint rabil za nagačene živali. Zelena mizna električna svetiljka je metala skrivnostno luč v temačne kote, v katerih so se črtale sence živalskih nog in glav. Zvečer je ta prodajalna v istini izgledala kot kakšna čarovniška kuhinja.

Stara gospa Pint je pristrčno pozdravila prijatelja svojega sina. Majhna družba je nato sedla v zadnji sobi k večerji, kjer je bila gospa pogrnila mizo s snežnobelim

4

prtom. Črno pivo je šumelo v velikih lončenih vrčih, čaj je prijetno pel v samovarju, in velikemu komadu preka-jenega lesosa je sledila jagnjetina v omaki, prirejena na škotski način.

Oba prijatelja sta v veselem razpoloženju večerjala ter obujala spomine o svojih nekdanih lovskih pohodih. Ko so povečerjali, je gospa Pintova prinesla staro holandsko trebušasto posodo, polno najfinejšega svetlega duhana, pa tudi vrele vode in whiskyja za grog. Lončena peč je bila dobro naložena in je prijetno mrmrala in le tu in tam se je čulo iz daljave tulenje parobrodskih sien ali žvižganje v bližini mimohitečih vlakov.

V tej sobici je vladala tako prijetna udobnost, da se je inženjer Garel počutil, kot bi bil doma in je trenutno popolnoma pozabil na svoje križe in težave. Zdelo se mu je, da mu ničesar ne manjka. Da, celo bodočnost se mu je kazala v lepših barvah. Zadovoljno se je smehljaj, ko je gledal svojega prijatelja Pinta, kako je prižgal svojo dolgo pipo iz morske pene, počasi pihal proti stropu oblake modrikastega dima ter ob enem zadovoljno mežikal z očmi.

Naenkrat pa je naravoslovec prekinil svoj molk in dejal Robertu:

— Oprostite, toda hotel sem vam nekaj reči, pa brez zamere. Gotovo rabite denarja, in za čas, dokler ne najdete kakšne službe, ne smete biti hudi, če Vam ponudim denar na posodo. Kar povejte mi, koliko dolarjev rabite, petsto, tisoč ...

— Hvala lepa, je dejal Robert. Prav Iskreno Vam

povem, da za enkrat prav nič ne rabim. V slučaju, da bi pa res potreboval pomoči, vem da ste mi dober prijatelj in da se lahko na Vas zanesem.

— Obžalujem, je dejal Pint z nezadovoljnim obrazom. Prav veselilo bi me, če bi Vam mogel pomagati. Saj bi mi ne bilo težko, kajti po svojem zadnjem potovanju sem napravil tako dobre kupčije, da lahko za vedno pustim prodajalno ter živim od svojega kapitala.

— Jaz sem pa mislil ... je dejal inženjer.

— Da, seveda, v časih, ko sva lovila divje zveri po džunglah, je bilo drugače. Toda ena sama noč je spremenila vse to.

— Ena sama noč? je ponovila Robert začudeno.

— Da, Toda tega Vam še nisem pravil. Ta doživljaj je bil res nekaj izrednega in noben pustolovski roman ne vsebuje bolj zanimivega dogodka. Ne dolgo potem, ko sva se midva ločila v Indiji in ste Vi odpotovali v Evropo, sem spoznal v Bombayu nekega Angleža, po imenu Dull. Bil je nekaj mornariški častnik, toda veselje tega krasnega krasnega dečka do pustolovščin je bilo tako veliko, da je odpovedal službo. Nikoli še nisem videl tako spretnega, energičnega in močnega moža. Kmalu sva postala dobra prijatelja. Dull je izborno poznal južno pobočje vsega Himalajskega gorovja, kjer je bil mnogokrat hodil na lov na tigre, slone in divja goveda. Pravil mi je tako čudovite zgodbe o živalih, ki prebivajo v globokih dolinah države Nepal, da sem sklenil, da podvzamem z njim ekspedicijo v te divje pokrajine.

Jz Dravske banovine

Danes ob 8-12 pride z zagrebškim br-zovlakom v Ljubljano miss Helen Keller. Na postaji jo bo sprejel poseben odbor pod vodstvom dr. Dolška, načelnika oddelka za socijalno politiko in narodno zdravje pri kr. banski upravi, in zastopniki dobroteljskih društev. Ban dr. Marušić bo sprejel miss Helen Keller ob 12., ob 18. pa priredi njej na čast Jugoslovansko društvo za proučevanje angleškega jezika akademijo v dverani Delavske zbornice.

Pozivamo občinstvo, da se udeleži sprejema na kolodvoru in akademije, na katero so posebno vabljeni vsi slepci.

d Zahvala. Zastopniki naših izseljencev v Ameriki so bili ob svojem prihodu na jugoslovanska tla tako na Jesenicah kakor tudi v Ljubljani kar najbolj veličastno sprejeti. Sprejema so se udeležili zastopniki oblasti, vsa društva, zastopniki gospodarskih organizacij in mnogo občinstva. Prisrčnost sprejema se je od trenutka do trenutka stopnjevala. Vse je bilo dokaz, da se naše ljudstvo zaveda, kako velikega kulturnega, gospodarskega pa tudi političnega pomena je za nas izseljeniški problem. To dejstvo je v najbolj simpatični meri podčrpal naše časopisje. Dnevi sprejema so govorili o tesnih duševnih vezeh med nami in onimi našimi, kateri so morali v tuji svet. Viden izraz teh duševnih vezi v dnevnih sprejemih je dokaz naše kulturne veličine, dokaz naše socialne čustvenosti, izraz da se v polni meri zavedamo, kje so narodne in državne koristi. Narodni izseljeniški odbor smatra za svojo dolžnost, da se vsem, zlasti pa zastopnikom oblasti, železniški direkciji, od te posebno še postajenatelju v Ljubljani in na Jesenicah za srčno sodelovanje in trud pri sprejemu najiskrenejše zahvali. Veselimo se, da so bili izseljenci tudi v Zagrebu in v Beogradu kar najbolj prisrčno in veličastno sprejeti — dokaz da bo država izseljeniški problem reševala resno in dosledno v korist potrebam naroda. — Predsednik.

d Razpis služb za gradbene inženjerje. Kraljevska banska uprava Dravske banovine razpisuje na podlagi § 31. zakona o banski upravi 4 službena mesta gradbeni inženjerjev pri tehničnem oddelku kralj. banske uprave. Prosilci, ki morajo izpolnjevati pogoje §§ 2. in 3. zakona o uradnikih, naj vložijo svoje prošnje, pravilno kolkovane in opremljene z vsemi, v § 3. uradniškega zakona predpisanimi prilogi, najkasneje do 10. t. m. pri kraljevski banski upravi v Ljubljani.

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. 600

d Slovensko planinsko društvo, Osrednji odbor v Ljubljani naznanja članom, da se bo vršil izredni občni zbor društva v četrtek 16. julija t. l. ob 20. uri v Ljubljani v dvorani Mestnega doma na Krekovem trgu. Dnevni red: 1. Volitev predsednika. 2. volitev odbornikov in nad mestnih odbornikov za določena izpraznjena mesta. 3. Določitev prispevkov podružnic za osrednjo društveno upravo po § 15 o društvenih pravilih. 4. Razgovor o spremembi društvenih pravil. 5. Slučajnosti.

d Na tatvine koles se je specializiral. 33-letni Alojzij Razberger iz St. Janža, brezposeln rудар brez stalnega bivališča, je bil radi tatvine koles že opetovano kaznovan. V zadnjem času je ukradel v Mariboru več koles in

z njimi iz Maribora neznanokam pobegnil. Bajc ima odjemalca-prikrivalca neke na Hrvaškem. Za Razbergerjem je policija izdala tirnico.

d Slepški parček. Ljubljanska policija je prejela prijavo, da je 33-letni Velimir Pakaci, ki deluje v Gradcu firmo Staudacher et Co. za okoli 7800 šilingov, na ta način, da se je predstavil kot doktor Pakaci, lastnik firme dr. Berić iz Zagreba, Preradovičeva ulica 37 in je ponaredil vozne liste glede dobave železniških pragov. V Pakacijevi družbi je Zora Covičeva, privatna uradnica, ki se izdaja za njegovo ženo in ima potni list na ime Elza Pakaci. Zora Covičeva je 27 let stara, rojena v Banja luki, srednje postave, kostanjevih las, rujavih oči in ima na levi strani nosu veliko materino znamenje. Oba sta domnevno pobegnula v Pariz.

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal barometer v Ljubljani 762,6, termometer 17, relativna vlaga 92%, smer vetra NNE, oblakost 10, dež (8,9 mm). V Mariboru je kazal barometer 760,3, termometer 17,9, relativna vlaga 89%, smer vetra W, oblakost 10, dež (1,3 mm). Opazovanja ob 7. uri jutraj. Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 25,6 (16,3), v Mariboru 24,7 (13,2), v Mostaru 34,6 (22), v Zagrebu 30,2 (19,2), v Beogradu 31,3 (19,4), v Sarajevu 29,4 (14,3), v Skoplju 29,2 (15,4), v Kumboru 32,9 (20,1), v Splitu 34,3 (21,2), na Rabu 31,6 (20) in na Visu 31,8 (20,2). V oklepajih je označena najnižja temperatura.

Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich. 398—3

Ljubljana

Petek, 3. julija 1931., Helijodor. Pravoslavni: 20. junija, Sv. Metodije.

Nočno službo imata danes lekarni Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

* Prosvetni oddelek mestnega načelstva Gradišče 2, prt. ostane 4. t. m. zaradi snajenja uradnih prostorov za uradovanje s strankami zaprt.

* Železniškim vpokojencem v vednost. Umrli je naš član g. Blaž Knez, železniški invalid v pokopju. Pogreb bo v soboto 4. julija ob 15. iz drž. bolnice v Ljubljani k sv. Križu. Železniški upokojenci so vabljeni, da se pogreba udeležijo. Društvo železniških upokojencev.

* Muslimane opozarjamo na razglas mestnega načelstva v Ljubljani, ki je nabit na občinski deski in objavljen v današnjem listu.

* Stavbinski delavci! V nedeljo prihitite vsi, počastite svoj prapor, ki se je po dolgem času vrnil med Vas, da vas zopet popelje v boljše čase. Pokažite s svojo prisotnostjo, da ga niste pozabili, pokazite vsem, da se zavedate važnosti tega dne, ko boste pokazali, koliko vas je. Pridite vsi, niti enega naj ne manjka; vsak naj pripelje še svojega tovariša s seboj!

* »MOTOH« KAVA DNEVNO SVEŽA!

* Ogenj v podstrešju. Na Poljanski cesti št. 41 se je vnel dimnik. Na pomoč poklicani gasilci so ogenj lakolizirali s tem, da so porušili del stropa. Škoda znaša okoli 4000 Din.

* Nesreča pri regulaciji Ljubljanice. Delavcu Jerneju Grozniku, uslužbenemu pri Dukičevemu podjetju, je v strugi Ljubljani v bližini električnega motorja spodrsnilo, da je padel. Pri padcu je udaril z železnim drogom, ki ga je prenašal, ob električni kabel, pri čimer je pre-

bil izolacijo in ga je tok, močan 200 voltov, tako močno stresel, da je obledel v nezavesti. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico.

* Kolo je našel. Brivski mojster Ivan Polane iz Kopitarjeve ulice 1 je našel kolo »Panzer«, ki ga je nekdo ali namenoma pustil ali pa pozabil pred Polančevu brivnico. Ker se lastnik kolesa po preteku več dni ni zglašil, je Polane oddal kolo policiji.

* Barve in čopiče mu je odnesel. Trgovskemu sodniku Karolu Makovcu je odnesel neznan tat z nezaklenjenega podstrešja na Zaloški cesti št. 18 več kg bele barve, 1 in pol kg firneža in 3 čopiče v skupni vrednosti 197 Din.

* Male tatvine se množe. Iz prillitne spalne sobe v Levstikovi ulici št. 19 je bila ukradena raz omare Hertl Hengerejevji šesterooglasta zlata zapesna ura znanke »Ebel«, vredna 2 tisoč Din. — Na podu posestnika Josipa Vrtačnika na Viču je bila ukradena Ivanu Trnovcu srebrna ura z verižico, srajca in črna cigaretna doza v skupni vrednosti 338 Din. — Iz nezaklenjene barake tvrdke Schell v Janševi ulici je bilo ukradeno delavcu Francetu Bukovšku več kosov obleke v skupni vrednosti 500 Din.

* Tatvine v Trnovski ulici. Posestnik Franc Breskvar iz Trnovske ulice 4 je prijavil policiji, da so mu bili v teku enega tedna ukradeni z dvorišča dva suknjiča, vredna 400 Din, nova vrtna škropilnica, vredna 90 Din in 5 golobov, vrednih 200 Din. Tatvine je sumljiv neki Bosanec, ki so ga videli, ko je ujel golobe na dvorišču in jih odnesel skrite pod suknjem.

* Radi brezposelnosti postal tat. Policiji se je prijavil brezposelni mesarski pomočnik Ignac, stanujoč nazadnje na Viču, da je ukradel gostilničarju Oblaku na Vrhniki kolo in ga prodal nekemu delavcu v Godiču pri Kamniku za 350 Din.

Maribor

m Finžgarjeva proslava pri Sokolu I. Dramatski odsek Sokolskega društva Mariboru I. priredi danes v petek, dne 3. julija ob 20.30 v telovadnici podčastniške inženirske šole kralja Petra I. Finžgarjevo proslavo, pri kateri bo prof. Kenda predaval o temi »Finžgar in naš narod«. Po predavanju bo predstava jubilarne drame »Razvalina življenja«. Vabljeni vsi Sokoli in drugi gosti!

m Odhod g. Davorina Zunkoviča. Dne 30. junija je dosednji ravnatelj tukajšnje Studijske knjižnice, podpolkovnik v p. g. Davorin Zunkovič oddal svoje posle novemu ravnatelju g. prof. Janku Glaserju našemu znanemu pesniku. G. Zunkovič je zapustil knjižnico na lastno prošnjo, ker je njena organizacija, ki se je pričela l. 1923, v glavnem dokončana. V tem času je iz kupa z vseh strani nanešenih knjig uredil in dvignil Studijsko knjižnico v velik kulturni zavod in v ponos Maribora. Poslej se bo g. podpolkovnik popolnoma posvetil študiju stare slovanske zgodovine in slavistiki, posebno imenoslovju, po katerem je splošno znan tudi v tujem svetu. Posebno je pa poznano njegovo svoječasno v Pragi izdano delo »Zur Geschichte der Slawen von der Urzeit bis zur Völkerwanderung«, v katerem je ovrgel trditve, da smo se Slovenci naselili na sedanjem ozemlju že krog l. 600 po Kr. Kot tak je bil te dni ponovno povabljen v Beograd, a je povabilo odklonil, ker se namerava stalno naseliti v Ptuj, kjer ima njegova življenjska družica lastno hišo. G. podpolkovniku želimo ob tej priliki obilo novega uspeha!

m Praktični učiteljski izpiti za moške v Mariboru. Praktični učiteljski izpiti za moške kandidate bodo na državnem moškem učiteljskem v Mariboru dne 5. oktobra t. l. na podlagi ministrskega odloka O. n. br. 22.610 od 19. marca 1931. (Službeni list št. 35.). V Mariboru polagajo izpit kandidate iz srezov: Celje, Dolnja Lendava, Konjice, Ljutomer, Maribor, Murska Sobota, Prevalje, Ptuj, Slovenjgradec in Smarje. Pravilno opremljene prošnje naj prispejo v roke komisije vsaj do 20. septembra t. l.

m Jadranasi! Za 5. t. m. napovedani izlet na Pohorje je odložen na poznejši čas. Namesto tega je izlet v št. 11 v Slovenskih gorah k tamošnji sokolski slavnosti.

m Poroka. V Beogradu sta se te dni poročila mediciner Emanuel Pertel iz Kapele in filozofka Niša Krašević iz Maribora. Bilo srečno!

m Pijte original »CHABESO«.

m Radi kvalitete in cene — samo »Karo čevlje«!

m Planinska veselica na Božu. Planinske veselice na Božu, ki bo v nedeljo, dne 5. t. m., se udeležijo tudi mariborski planinci. Odhod z jutranjim vlakom v nedeljo ob 5.30, povratek zvečer. Vožnja tja in nazaj 25 Din. Vabimo vse prijatelje prirode, da se v obilnem številu udeležijo tega izleta. Prijave sprejema do jutri popoldne pisarna »Ptnika«.

m Med za zlato. Ovaden je bil in v sredo aretiran neki Anton Z., ker je nekemu prodal meden poročni prstan z zagotovitvijo, da je zlat. Izgovarja se, da je to storil v dobri veri, ker ga je tudi sam kupil kot pristno zlato.

m Razprava proti mesarjem. Dne 14. t. m. bo pred tukajšnjim senatom okrožnega sodišča razprava proti 43 mariborskim mesarjem, ki jih je državno pravdnštvo obtožilo zaradi navijanja cen.

m Delo gasilcev. Mariborski gasilci so v juniju nastopili desetakrat, in sicer šestkrat pri požarih, štirikrat pa pri prometnih nezgodah. V prvi polovici tega leta so nastopili v 30 primerih.

Uboj zaradi 30 Din

Včeraj je stal pred tukajšnjim kazenskim senatom čevljar Stefan Kreslin iz Koboričev pri Gornji Radgoni, obtožen, da je 27. aprila t. l. v Blakušu ubil posestnika Franca Ploja. Kreslin, ki je prišel kupovat trlo, se je s Plojem sprl zaradi 30 Din. Pograbil je nož in sunil močno enkrat v pleča, drugič v vrat. Z drugim zamahom je prerezal odvodno žilo, tako da je Ploj izkrevavel in umrl. Kreslin se je skušal zagovarjati s silobranom, ki ga pa ni mogel dokazati. Zaradi tega ga je sodišče obsodilo na 6 let težke ječe.

Celje

* Kresovi. Ciril-Metodov kres bo gorel v soboto 4. t. m. na Peči; žgali ga bodo člani SPD. Na vrhu Olšove bo kres, ki ga bodo žgali člani ekspedicije, ki raziskuje Počočko zijalko. — Na celjskem Starem gradu bo kres celjske CMD v soboto 4. t. m. ob 20.30. Po kresu se bo začel umetni ogenj, sodelujeta pa Celjsko pevsko društvo ter »Oljke«. Po kresu prijateljski sestanek pri Skalni kleti. — Gaberska podružnica CMD ima isti dan kres ob 20.30 pri cerkvi sv. Maksimilijana. Po kresu koncert v restavraciji Wilson.

* Rezervni oficirji iz Celja in okolice se pozivajo, da se udeležijo važnega sestanka v torek 7. julija ob 20.30 v rdeči sobi Narodnega doma.

* Gsebná vest. Za poročnika »korvele« je bil imenovan g. Branko Voglar, sin upravitelja okoliške narodne šole g. Voglarja. Čestitamo!

* Smrtna kosa. V Smartnem v Rožni dolini je umrla veleposelstnica g. Jožefa Ramšakova. — V Zavodni je umrl delavec g. Srebošanu 7-letno star sinček Ferdinand.

* Tuji v juniju. V preteklem mesecu je obiskalo Celje 904 tujcev. Po državnih pripadnostih je bilo 678 Jugoslovancev, 97 Avstrijcev, 25 Nemcev, 24 Italijanov, 45 Čehoslovakov, 13 Madžarov, po 6 Američanov in Rusov, po 3 Poljaki in Angleži, po 1 Francoz, Rumun in Nizozemec. Po poklicu je bilo 302 trgovskih potnikov, 183 delavcev, 165 uradnikov, 58 dijakov, 43 obrtnikov, 28 odvetnikov, 18 zdravnikov, 17 industrijcev, ter 90 brez poklica.

* Pevsko društvo »Oljke« pozivlja svoje članke, naj se nocoj sigurno udeležijo pevske vaje za jutrišnje sodelovanje na Ciril-Metodovem kresu na Starem gradu. Vaja se vrši kakor običajno v društvenem lokalu.

* Oprostitev davka za družinske očete. Davčna uprava razglasa, da so oproščeni plačevanja neposrednega davka in vseh dokladov oni davčni obvezanci, ki imajo ali so imeli živih 9 ali več zakonskih otrok. Vsi v poštev prihajajoči naj vložijo prošnje, kolkovane s 25 Din, na davčno upravo. Prošnjam se mora priložiti od župnega urada potrjen družinski list.

* Pregled motornih vozil, ki služijo javnemu prometu t. j. avtobusov in avtotaksijev se bo vršil v ponedeljek 6. julija pred mestno garažo na Spodnjem Lanovžu ob 8. jutraj in sicer za mesto Celje, srez Gornji grad ter Slovenjgradec ter sodni srez Šoštanj. 25. julija bo na istem kraju ter ob istem času pregled za srez Celje ter za vse zamudnike iz mesta Celje, srezov Gornji grad, Konjice, Smarje in sodnega sresa Šoštanj.

* Nezgoda. V sredo zvečer se je 15-letni zidarski vajenec Spacapan Anton na Polzei spravljal spat, pa mu je na stopnicah spodrsnilo in si je zlomil levo nogo nad stopalom. Spravili so ga v celjsko javno bolnico.

Brežice

Letni nastop Sokola. Prihodnjo nedeljo 5. t. m. bo imelo brežiško sokolsko društvo svoj letni nastop na vrtu Narodnega doma. Poleg domačih telovadcev bodo nastopila tudi bližnja sokolska društva. Po telovadnih točkah bo prosta zabava s plesom. Svirali bo domači Sokolski orkester. Pridite vsi!

Kranj

Dražba ribolova. Ribarstvo zakupnega okraja 21 — Cerklje, ki obsega Reko od izvira do Janezovega mlina v Gradu, Vščico od izvira do Vasice in Pšato od izvira do Smartnega, se bo oddalo na javni dražbi v ponedeljek 13. t. m. pri sreskem načelstvu v zakup. Pogoji so na vpogled med uradnimi urami v uradu sreskega načelstva v Kranju.

Nesreča pri nogometu. Pri nedeljski nogometni tekmi si je Arnež Ivan z Gorenje Save pri padcu zlomil roko.

Gimnazijska statistika. Po izveštju, je štel proforski zbor v preteklem letu 28 učnih moči, 308 učencev in 137 učenk. Izmed teh jih je izdelalo 315. Izveštje vsebuje tudi zgodovinski očit »Kranjske gimnazije v dobi Napoleoneve Ilirije«, ki ga je strokovnjaško napisal prof. dr. Josip Zontar, ki je dodal tudi izčrpen seznam uporabljene literature in arhivalij.

Škofja Loka

Zalna vidovdanska svečanost v spomin borcem za svobodo in žrtvam svetovne vojne se je vršila v Škofji Loki v soboto ob 8. v kapucinski cerkvi. Sv. mašo z rekviemom in zahvalnimi molitvami je ob asistenci duhovščine opravil škofjeloski župnik g. Jernej Podbevšek. — Prostrano svetišče so docela napolnili predstavniki civilnih in vojaških oblasti, društev, korporacij, gospodarskih ustanov in ostalo občinstvo. Navzoči so bili vodja sreske izpostave Franjo Levčnik, mestni župan Josip Halner, pomočnik komandanta 52. p. p. polkovnik Karol Potočnik, predstojnik okr. sodišča dr. Jakob Prešern, šolska mladina z učiteljstvom, oficirski zbor, močna deputacija Sokola s podstarostu br. Vinkom Zahraštikom in praporom in drugi. Državna himna je zaključila pomembno svečanost.

Poroka. Agilni član škofjeloskega Sokola br. Mihelič Adolf se je poročil 29. t. m. z gđ. Franko Miklavčičevo, šiviljo v Škofji Loki. Naše čestitke!

Jesenice

Odprta noč in dan so groba vrata... V soboto je umrl na Jesenicah g. Černe Valentin, čevljarski mojster in posestnik. Bil je svoječasno tudi jeseniški gerent in večkratni predsednik okrajnega šolskega sveta. Kot delavec občinskih zadev je bil zelo uveljavljen in je užival kot tak splošno spoštovanje. Kot zmeren in skromen človek je doživel lepo starost 69 let. Pred časom ga je zadela kap, kar ga je končno strlo. Naj mu bo lahka jesenska zemlja, preostali pa naše iskreno sožalje.

Blagoslovitev cerkve. V nedeljo dopoldne je bila blagoslovljena prenovljena jeseniška mestna župna cerkev. Cerkevne obrede je opravil knezoškof ljubljanski dr. Gregor Rožman, ki je prispel na Jesenice z jutranjim turističkim vlakom. Sprejema se je udeležila poleg občinstva tudi šolska mladina pod vodstvom svojega učiteljskega. Škof se je vrnil v Ljubljano z večernim br-zovlakom.

Jz drugih banovin

Angleška križarka v Splitu

V sredo jutraj je priplula v splitsko pristanišče in se tam vsidrala angleška križarka »Shropshire«. V počastitev naše zemlje so na križarki razvili jugoslovansko zastavo in izstrelili pozdravne strele, na katere so s strelji odgovorile naše baterije. Na ladji je pozdravil prvi angleškega poveljnika konzul Velike Britanije v Splitu g. Perić. Nato se je poveljnik križarke Ronald Oldham z adjutantom in oficirji izkrcal in obiskal bana, župana in poveljnika mesta. Ban je sprejel angleške oficirje v svečani dvorani in jih s prisrčnim nagovorom pozdravil. Pozneje so predstavniki naših oblasti obiskali poveljnika angleške križarke. Križarka »Shropshire« je najmodernejša vrsta in ima okoli 600 ljudi posadke. V Splitu bo ostala do 9. t. m. 22. t. m. pa bodo prišle v Split še 3 edinice angleškega sredozemskega brodovja pod poveljstvom glavnega poveljnika sredozemskega angleškega brodovja.

Velika racija v Beogradu

Pred dnevi je beogradska policija napravila veliko racijo v Beogradu in okolici in je imela pri tem velik uspeh. Poleg številnih tatov in pustolovcev, ki pohajkujejo po Beogradu in sleparijo lah. — erneže, je policija prišla nad 100 deklet, vdov in ločenk. Vse so priznale, da se preživljale s prostitucijo. Največ teh blodnic so polovili v neki kleti za Bajlonovim trgom in v nekih kavarnah v Sarajevski ulici. Nekatere so prišli tudi na promenadi. Te so bile oblečene elegantno po najnovejši modi, da jih je policija komaj spoznala kot svoje stare znanke. Trdile so sprva, da so iz ločnih beogradske družin, pozneje so pa prošle detektive, naj jih ne vedejo v zapor. V neki sumljivi kavarni ob Donavi — vse pobegnile, preden je policija prišla v hišo. Neka Elsa Mar je pobegnila čez plot, neka Mica K. pa skozi okno in se izgubila v sosednjih dvoriščih. V neki ulici sredi prestolnice je policija prišla mlado elegantno oblečeno žensko,

ki je sama šetala po ulici. Ko je opazila detektiva, je stopila v avtomobil in zaklicala soferju: Voz! s polno paro! Policajem se je zdelo vedenje te žene sumljivo, zato so sedli v avto — jo zasledovali. Dohiteli so jo na periferiji, jo prišli in ugotovili, da gre za prostitutko, ki je tudi kradla in ropala. V tej raciji je policija vlovila tudi 2 kmetici iz Poževeca, ki sta umorili svoja moža.

Krvna osveta

Pri Sv. Ivanu pri Dugaresi je bilo te dni žeganje. Kmečki fant Djuro Biličić iz Galović je na ta dan pred letom dni zabodel z nožem v prepri Marka Maričića. Maričić je od slej čakal na priliko, da bi se maščeval nad napadalcem. Ta prilika se mu je ponudila pred dnevi, ko je Biličić prišel na ples v neko gostilno pri Sv. Ivanu. Maričić se je začel z njim prepirati. Med preprirom je nekdo ugasnil luč in pričela se je v temi bitka s steklenicami, stoli in vsem, kar je prišlo pod roko. Biličića so Maričić in njegov tovariš vrgli skozi okno, ga valjali po cesti in metali ob zid ter ga že vsega onemoglega hudo ranili z nožem. V bolnišnici je fant naslednji dan umrl.

b Nenavađen samomorilec. Pri Titenu na obrežju Tise se je obesil neki Ljubomir Burjar, ki je bil muzikant in si je služil kruh z bratom, s katerim je sviral na zabavah. Nenavdu mu je brat umrl in to je Ljubomira tako potrla, da si je naposled sam končal življenje.

b Strašna smrt pod traktorjem. V neki vasi pri Mitrovici se je pripetila pred dnevi huda nesreča. Posestnik Venimir Djonić je sedel pred hišo in čakal brata, ki se je vračal s traktorjem domov. Šel mu je nasproti in sedel na traktor, tedaj pa se mu je noga spodrsnila in padel je pod traktor, kateri je nesrečnemu posestniku zdrobil prsni koš. Kmalu nato je ponesrečenec doma umrl.

Reorganizacija Udruženja jugoslov. učiteljstva

Po reorganizaciji bo imelo 10 banovinskih odsekov 20.892 članov

Predsednik UJU Damjan Rašić

Predsednik Rašić je dovršil z odličnim uspehom 4 razrede gimnazije v Beogradu in učiteljske v Jagodini. Ima 21. službenih let. Udeležil se je vseh vojn od 1. 1912. do 1919. Nad 7 let je bil v vojni. Dosegel je čin pehotnega podpolkovnika. Leta 1914. je dobil strel skozi prsi.

Ponudena so mu bila vsa mesta, ki jih more zavzeti učitelj, a on se je vedno za vse zahvalil in ostal le pri delu v šoli. G. Rašić je sodeloval pri raznih listih strokovne in beletristične vsebine. Spisal je tudi knjigo »Po vojni k svobodi«, v kateri opisuje značilne vojne dogodke. Knjiga je bila priporočena in dobro sprejeta. Rojen je v selu Zagradju v Sumadiji. Je izrazit rodoljub in navdušen Jugoslovjan.

Ljubljana, 2. julija.

Jutri se bo sestalo na 11. redno skupščino UJU, poverjenstvo Ljubljana, učiteljsko Dravske banovine, da izvrši v smislu novega zakona o državnih uradnikih reorganizacijo učiteljske organizacije po banovinah. Delo poverjenstva je bilo v preteklem letu zelo uspešno. Pozdravljamo skupščino in ji želimo uspešne rešitve zastavljene ji naloge.

Kakor znano, je sprejel na seji, ki se je vršila dne 14. aprila, širši izvršni odbor ostavko predsednika udruženja Milana Rabrenovića, kakor tudi članov izvršnega odbora Pavla Flereta in Milorada Vujanca, ker po novem uradniškem zakonu niso mogli biti odborniki udruženja. Istočasno je sprejel osrednji odbor ostavko Cvijovića na mesto podpredsednika in Milorada Vujanca na mesto urednika »Narodne prosvete«. Za vršilca dolžnosti predsednika je bil izvoljen član izvršnega odbora Damjan V. Rašić, za pomočnika urednika »Narodne prosvete« pa član izvršnega odbora Stefan Tintor.

Na seji dne 15. aprila se je razpravljalo o reorganizaciji UJU v smislu § 76 in 345 uradniškega zakona in je bilo sklenjeno, da skličejo dosedanje sekcije v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Splitu v juniju izredne skupščine, na katerih se reši vprašanje likvidacije sekcij in premičnega in nepremičnega premoženja. To se je že izvršilo.

Medtem je prosvetni minister odobril nova pravila učiteljskega udruženja, s katerimi je sedanje UJU dobilo naziv Jugoslovansko učiteljsko Udruženje in se razdelilo v sekcije po vseh banovinah.

Po sedanjih izglelih in stanju iz 1. 1930/31 bi štele poedine nove banovinske sekcije UJU:

beograjska sekcija 489, dravska 3462, savska 4090, vrhaska 703, primorska 1117, drinska 1792, zetska 1556, dunavska 3597, moravska 1816 in vardarska 2270.

Na skupščini v Ljubljani je prispele tudi predsednik Udruženja Damjan Rašić.

Seja širšega sosveta UJU

Popoldne ob 16. se je vršila v dvorani Delavske zbornice seja širšega sosveta UJU, poverjenstvo Ljubljana. Poverjenik Andrej Škulj je otvoril sejo in prešel takoj na nominiranje odsekov za jutrišnje skupščino. Določilo se je 9 odsekov: šolsko-upravni odsek in stanovsko pedagoški tisk, verifikacijski odsek, gospodarski, odsek za mladinski tisk, dalje za kmetijsko in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo kot tudi za obrtno in trgovsko nadaljevalno, odsek za narodno izobraževanje, za obmejno šolstvo in pevski odsek.

Pri slučajnostih se je obširno razpravljalo o celjskem društvu, ki že drugo leto ni član poverjenstva UJU, Ljubljana. Po seji se je vršil razgovor vseh članov širšega sosveta glede uprave banovinske sekcije UJU, ki se bo jutri izvolila.

Spored banovinske skupščine Danes

Ob 7.:
1. Verifikacija delegatov pred zborovalno dvorano.

2. Otvoritev skupščine po poverjeniku.
3. Volitev odsekov.
4. Tajniško poročilo.
5. Račun za poslovno leto 1930-31.
6. Poročilo nadzornega odbora.
7. Likvidacija UJU — poverj. Ljubljana

Ob 16. uri: Seje odsekov na državnem moškem učiteljsku.

Jutri

- Ob 8.:
1. Otvoritev I. redne banovinske skupščine Jugoslovenskega učiteljskega udruženja — sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani.
2. Naš gospodarski problem. Poroča tovariš Hren.
3. Poročilo odsekov.
4. Proračun za poslovno leto 1931-32.
5. Volitev 10 članov in 5 namestnikov v upravni odbor, 5 članov in 2 namestnika v nadzorni odbor in 2 članov, 2 namestnikov v glavni odbor UJU v Beogradu.
6. Resolucija.

Bled

Enotne cene tukajšnjih avtobusnih podjetij. Kraljeva banska uprava v Ljubljani je pred kratkim določila enotne cene osebnemu avtobusnemu prevozu od postaje Bled Jezero in Lesce Bled do poljubnega mesta na Bledu v iznosu 6 Din, kar je za dobo sezone še vedno izredno visoka cena. Umetno bi bilo, da bi banska uprava znižala cene na 4 Din. Saj frekvenca avtomobilskega prometa v letnem času prav nič ne zmanjša za frekvenco na poti iz Ljubljane do St. Vida, kjer znaša vozna cena samo 3 Din in je razdalja ista, ako ne večja. Končno mora pa biti avtobusni promet namenjen najširšim slojem, torej tudi delavcem, ki jim pa sprito visoke cene po večini sedaj ni dostopne.

Draginja na sadnem trgu. Sadni trg je letos izredno dobro obložen, vendar pa je pripomniti, da je sadje predrago. Češnje stanejo še vedno do 14 Din, breskve 22, marelice 24 Din, kar je za Bled, četudi je letovišče, vsekakor predrago. V Ljubljani stanejo češnje menda a mo 5 Din kg!

Padel je z lestve in je dobil pretres možganov. Te dni je padel z lestve neki delavec ki je bil zaposlen pri adaptaciji tukajšnje pošte. Padel je tako nesrečno na glavo, da je dobil pretres možganov. Dr. Česark mu je nudil prvo zdravniško pomoč. Bolnik se zdravi v domači negi.

Vrhnika

»Čas je zlatot, to je že narodni pregovor. Če kje, pride ta pregovor do veljave pri požaru. Društvo, ki je navezano le na konjsko pripravo, ne more priskočiti takoj na pomoč in večkrat je odvisno od prvih minut vse premoženje. Tudi gasilno društvo na Vrhniki se hoče spopolniti. Pod spretelnim vodstvom načelnika Jakoba Voljčiča se je začela v jeseni akcija za novo motorno brizgalno in tovorni avto. Sponiladi letos smo se obrnili z vpludno prošnjo na vse cenj. občane, zavarovalnice in oblasti, da nas pri tej akciji finančno podprejo. Uspeh te akcije je bil zadovoljiv. Toda odbor se je odločil, da izpelje započeto delo do konca. Naročil je v Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani motorno brizgalno za 36 konjskih sil, katera je bila že na letošnjem vseletnem razstavljenju. Po zaslugi gosp. Jos. Jelovška pa smo prišli tudi do avtomobila. Karoserijo nam je mojstrsko izdelal in preuredil tov. blaginjak Žitko Franc, kolar na Vrhniki. Potrebna kovaška dela pa je z vso natančnostjo izdelal tov. Leskovec Jakob, strojnik pri gosp. Jos. Jelovšku. Res je, da delo hvali mojstra. Zato se pri tej priložnosti iskreno zahvaljujemo obema. Slovesna blagoslovitev bo 5. julija z izletom vrhniške gasilske župe. Pri-

Šmartno pri Litiji

Gasilno društvo je lepo proslavilo svojo 45-letnico. Trem članom g. Jožetu Hovarju, Antonu Hauptmanu, po domače Polariju, in Francu Hovarju, ki so člani in v službi samaritanstva že 45 let so bile izročene častne diplome za častno članstvo.

Na Wagenseg je prispela te dni vojvodinja Antonijeta Maklenburška hči pred dvema letoma umrle na Slovenskem poznane arheologinje. Tudi španska infantinja Parcela, sestra kralja Alfonsa, je tusem prišla na oddih le za nekaj dni.

Nastop selskih čet v Slovenski Bistrici

Nastop selskih sokolskih čet nam je pričal venjebistriški Sokola. Čete so se zbrale iz vse kako ogromen je bil razmah sokolstva in sokol-okolice kakor Šmartno, Vrhloga, Tinje na Poh. ske ideje v preteklem letu. Zgornja slika namin Laporje, ter so navzočo publiko presenetile prikazuje naše kmečke fante pri nastopu sio-s svojim skladnim nastopom.

Javni nastop kmetskih sokolskih čet v Slovenski Bistrici.

Strašno neurje v kamniškem okraju

Zopet žrtev strele

Kamnik, 2. julija.
Včeraj popoldne je zopet divjala nad kamniškimi okrajem velika nevihta. Že proti 5. uri se je čulo z južne strani zamolklo grmenje, kmalu pa so se pripodili od Ljubljane proti planinam temni oblaki, ki so sipali strele na vse strani. Parkrat je strahovito tresčilo, nato pa se je ob pol 6. uri vtila velika ploha, med katero je treskalo, da je bilo strah in groza. V Kamniku je strela udarila na več krajih v mestu samem in v okolici. Tresčilo je v samostanski zvonik, dvakrat pa na Glavnem trgu pred pošto v električno napeljavo, da je v nekaterih hišah ugasnila elektrika. Strela je udarila v neko skalo na Starem gradu, ki se je odkrčila in zaropotala po strmem pobočju v dolino. Pred

kolodvorom je zopet udarila v nizki kostanj pred restavracijo »Rode« in močno poškodovala lubje. Omenjeni kostanj je komaj kakih 10 metrov oddaljen od kostanja, pod katerim je dne 21. junija strela na tako tragičen način končala življenje Rudolfa Valjavcu in Ivanki Balantičevi. Sreča, da v tem času ni bilo nikogar v bližini. V ostalem nevihta v Kamniku in bližnji okolici ni napravila znatne škode, ker je ploha trajala le malo časa in je bila brez toče. Strela je pa ubila Venca Stariča, ki je bil pri mlinarju Ivanu Nestraru v službi v Radomljah. Ko je šel s hlapcem Sušnikom proti mlinu, je udarila strela v njuni bližini. Sušnika je samo omamila, Stariča pa na mestu ubila.

Hud mušji pik

Litija, 1. julija.
Sedaj ko so pojenjali gadji pikli, se bodo morda začeli mušji, tako da ni nesreče nikoli konec. Posestnik R. Anton iz litijske okolice je delal na polju. Pri delu ga je nenadoma picila v levo roko muha, na kar pa ni polagal nobene važnosti. Šele ko mu je začela roka otekati in je dobil mrzlico, je odšel k zdravniku dr. Ukmariju, ki ga je takoj poslal v ljubljansko bolnico.

Novo mesto

Divji kozel v naših hostah. Mebanik g. Alojz Škedelj se je te dni peljal z avtomobilom v bližnjo Prečno. Ob vhodu v gozd, kjer se cepi cesta na Češko vas, mu je nenadoma prekril pot velik divji kozel, ki je pridiral iz gozda, sredi ceste je vsled avtomobilovega ropota prestrašen trenutno obstal, nato pa v silnih skokih izginil na nasprotno stran ceste. Mož z vso odločnostjo trdi, da se ni zmotil, da je videl na Gorenjskem dovolj gamzov, tako velikega pa še ne. Po njegovem mora tehtati najmanj 140 kg. Čudno, vendar ne nemogoče, saj so doli pri Sv. Križu tudi ubili velikega kozla in na Gorjancih so ga tudi že sledili.

Občinski zdravnik samostojne zdravstvene občine Smihel-Stopiče postane po sklepu občinskega odbora dr. Marjan Polenšek, zdravnik v Novem mestu.

Poljčane

Planinsko slavlje na Boču bo to nedeljo, združeno obenem s proslavo slovenskih blagovestnikov bratov Cirila in Metoda. Pri Sv. Miklavžu bodo goreli kresovi... Ves Boč bo žarel v svečani razsvetljavi. Zato v nedeljo le vsi na Boč, kjer luč bo podnev' in ponoč'! 1556

Brezje-Mošnje

Na Vidov dan je bila v šoli obč. Mošnje združena sokolska in šolska proslava. Kako veliko je zanimanje za delo v sokolski četi in v šoli, je jasno pokazala obilna udeležba. Spored je bil pester in lep. Sokolska deca in šolska mladina je nastopila z deklaracijami. Marsikateremu se je orosilo oko ob junaškem nastopu naših najmlajših. Za šolo sta govorila učitelj g. Pavlin Franc in šolski upravitelj g. Prestor Nikola, za Sokola pa g. Čebulj Donči kot zastopnik Sokolskega društva Radovljica in g. Valušček Ciril za četo Brezje-Mošnje. Ves program je oživljalo petje šolske mladine in pevskega odseka sokolske čete. Po govoru akademika g. Veluščka Cirila so razdelili znake članom Sokola, ki so prvi v naši občini bili sprejeti. Proslavo je zaključila državna himna. Po proslavi sta se prirediteljem zahvalila ginjena spričo uspeha prireditve g. Resman in g. Stotnik. Proslave so se udeležili župan g. Valentin Tonec kot zastopnik občine, gg. šolski odborniki, g. Stotnik kot zastopnik gasilnega društva v Mošnjah, g. Resman kot zastopnik prosvetnega društva Mošnje, zastopnik sadjarske podružnice v Mošnjah, le Prosvetno društvo Brezje in Tujsko prometno društvo Brezje sta to narodno proslavo prezrli. Isti dan zjutraj se je otvorila šolska proslava rizb in ženskih ročnih del. Posetilo jo je mnogo občinstva iz naše občine in drugih krajev, kajti tudi to je bila prva pri nas. Našemu učiteljsstvu vsa čast! Sokolska četa Brezje-Mošnje je pa napravila svoj prvi izlet na Pungrat.

Rova pri Brdu

25-letnica Prosvetnega društva na Rovih se je v nedeljo 28. junija t. l. slovesno obhajala. Zjutraj je bila šolska proslava Vidovega dne v cerkvi. Popoldne so igrali fantje dve igri v prosvetni dvorani. Po predstavi na Jermanovem vrtu je govoril dr. Rožič o društvenem delovanju zadnjih 25 let. Društvo je jako plodno delovalo. Imelo je čez 70 rednih odborovih sej, priredilo je nad 60 predavanj poučne vsebine in nad 50 ljudskih zbor. Izletov je svoj pevski in tamburaški zbor. Izletov je priredilo deset. Govornik je omenjal zasluge prvih ustanoviteljev in prosvetnih delavcev, predvsem g. g. pokojnega župnika Janka Šiško. Pozval je vse navzoče k nadaljnjemu delu za družino in državo.

Strela iz jasnega neba

Uničila je zidnico. — Lastnik ni bil zavarovan. Založe pri Polzeli, 1. julija.

Toliko požarov in nesreč, kot jih imamo letos, nam ne premore nobena kronika Savinjske doline. Včeraj so se po krasnem dopoldnevu prignali oblaki in po malem je zagrmelo. Nihče ni verjel platu zvona in trobki gasilnega društva, ki sta oznanjala, da zopet strela ni prizanesla. A topot si je izbrala Novokovo, pdm. Južnovo, zidnico. Pogorela je do tal in v nji stiskalnica, stroj za mučkanje sadja ter več praznih sodov. Gasilno društvo Polzela je bilo takoj na mestu, ko pa so videli, da ni mogoče dobiti vode, so si s svojo motorko vrnili. Posamezni člani so se prepričali, da se ogenj ni razširil do kleti, kjer je bilo 12 hl vina.

Škoda znaša 15.000 Din, Novak pa ni popolnoma nič zavarovan.

Vič

Sokolsko društvo priredi v nedeljo 12. t. m. na senčnatem vrtu g. Pavliča na Glincah svoj društveni javni nastop. Pri telovadbi nastopijo vsi oddelki, ki se prav marljivo pripravljajo za svoj praznik. Pri telovadbi in veselici sodeluje godba Sokola I. Tabor. Vabimo vsa bratska društva in občinstvo čim večji udeležbi. Tramvajske zveze najugodnejše. — Zdravo!

Gasilno društvo vabi vpludno cenjeno občinstvo k vrtni veselici, ki bo v nedeljo 5. t. m. na vrtu restavracije »Rožna dolina«. Sodeluje godba Vič-Glinca. Ker je čisti dobiček namenjen zgradbi novega, prepotrebne gasilnega doma, pričakujemo obilne udeležbe. Na pomoč!

Litija

V soboto zvečer bo priredila podružnica CM družbe v Litiji pred občinsko hišo običajni vsakoletni kres.

Poroča. Poročila sta se na Primskovem ugledni posestnik g. Ouhane France iz Gradiških Logov in gđ. Cilka Paulin, hčerka posestnika iz Primskovega. Obilo sreče!

Umrli je v hiralnici v Ljubljani g. Ivan Uhan, predelavec, katerega žena je delavka v litijški predilnici. Zalujočim naše sožalje!

Težka poškodba. Grilen L., sinu rudarja v Sitarjevu, je padel pri igranju pred gostilno F. Cerar, na nogo težak hloč in ga težko poškodoval.

Marija Reka

Odlikovanje iz naroda. Občinski odbor v Mariji Reki je sklenil na seji dne 14. aprila t. l. podeliti gospodu Maksu Čukala, trgovcu in posestniku v Sv. Juriju ob Taboru, častno občanstvo v znak hvaležnosti za zasluge, ki si jih je stekel kot gerent okrajnega odbora in načelnik okrajnega cestnega odbora vranskega za to občino. Krasna diploma mu je bila izročena na njegovem domu v nedeljo 14. t. m. po gospodu županu Zakonjšku in dveh članih občinskega odbora. — Ves širni vranski okraj častita temu plemenitemu in vzglednemu činu marijoreške občine in se pridružuje zasluženemu priznanju možu nesebičnega in vzornega dela.

Slovenjgradec

Nova imena ulic. Po dovoljenju pristojne oblasti in najvišjega mesta, da se sme prejšnji Glav. trg imenovati cesta kraljeviča Andreja, so v našem mestu zamenjali stare hišne številke in jih nadomestili z ličnimi novimi tablamimi in tako bodo tekom časa izginili stari ali manj primerna imena ulic, ki so sedaj popolnoma času primerna, table pa v okras mesta.

Radi prometa bi bilo zelo potrebno, da bi se cesta pri prejšnji pošti, ki je široka samo 3 m, razširila in del hiše, ki sega iz pročelja vseh sosednjih hiš podrla. Cesta je glavna prometna cesta proti Celju in Dravogradu in bo treba z vso resnostjo misliti na izvedbo te prepotrebne regulacije. Prosimo pristojne oblasti v interesu prometa in estetike mesta, da v tem smislu kaj ukrenejo!

Potovanje po zvezdi večernici

121.

Med tem pa, ko so se vseмирski popotniki sladkali z okusnim grozdjem, je od nekd pridržala čreda kaj zanimivih malih slonov. Bili so komaj tako veliki kakor prašiči, s kratkimi rilci, na stran strlečimi ušesi in čopastimi repki so bili zanimivi in nenavadni. Prišli so na sočno pašo, katere je bilo tamkaj več ko preveč.

Kaj bo z našim izvozom v bodočnosti?

II.

V prvem delu tega dopisa sem govoril konkretno le o grozdju, kajti temu izvozu grozi največja nevarnost od strani naših ljubih sosedov. Hujši konkurent od Italije je Madjarska spriču svoje izvozne organizacije in zaradi podpore s strani države.

Surove češnje

so naš najvažnejši sadni pridelek, ki zdaj še niti nima pravega konkurenta. Le Bolgarija se počasi pripravlja na prav intenzivno tekmo z nami. — Ta sad se tudi smatra v vsej srednji Evropi za del ljudske prehrane, kar grozdje ni. Češnje se ne uživajo v velikih množinah le surove, marveč veliko več jih kupujejo za vkubavanje: za pekmez, marmelado, kuhane cele s kožo in olupljene itd. Največji konsument je morda ravno Dunaj. To je stara tradicija in navada. Zato tudi na Dunaju vedo za sleherno luknjo v Jugoslaviji, kjer ta sad pri nas raste, vedo dobro, kje so bolj mesnate in sladke itd. Na dunajskem »Naschmarkt« vodo natančneje, kje so Brčko, Samac, Gradiška, Prijedor, Kozarac planina, Šabac, Valjevo, Kruševac itd., nego marsikdo v Jugoslaviji.

Za češnje prihajajo ogromne vsote v državo in, ako ne prihaja še več, so krivi naši nerazumni izvozniki, posebno tisti, ki se povsem nepoklicano vtikajo v posle, ki jih ne razumejo. Zato bodo morale državne oblasti jako strogo paziti, da se bo pravilnik izvrševal do zadnje pike. Vse nepoklicane izvoznike treba brezpogojno zatreti, kajti ti ljudje naravnost zahtevajo, da jih država stavlja pod svojo kurateljo. Tu so ljudje, ki v svoji neumnosti nosijo naše lepe milijone čez meje, odkoder jih ni več nazaj. Ali ne zapravljajo samo svojega težko pridranega imetja, marveč pomagajo do izgub tudi sicer spretnim in pridnim našim veletrgovcem.

En drastičen zgled:

Na Dunaju in v vseh nemških krajih je mnogo tovarov za alkohol, za žganje za likerje itd. Te tovarne so od nekdanj kupovale ostanke naših češnje, ki se z dreves le otrsajo ali ki same odpadajo, in tudi tako blago smo spravljali v denar. — Toda že nekaj let tem tovarnam ni treba skoro že prav nič več kupovati tako zadnje blago, kajti naši izvozniki jim navlečejo semkaj povsem lepega, zdravega, debelega blaga, ki daje percentualno več alkohola, in po nižjih cenah. Predlansko leto je bilo na en sam dan 155 vagonov naših lepih češnje odveč na trgu, lani nekega dne 105 vagonov, ki so jih žganjekuharji kupili po 15 do 20 grošev, ali za malo več, nego je vseh stroškov do Dunaja. Ali se ti tuji veliki fabrikanti smejejo, na račun tepecev, ki se rinejo semkaj, kamor jih nihče ni klical! Ako bi ti ostali doma, bi redni izvozniki prejeli za mnogo manj našega blaga veliko več denarja. Država kot taka bi imela od tega le dobiček in izvozniki bi prišli na svoj račun.

Tu treba torej stroge kontrole od strani oblasti na podlagi dobre pravilnika, ki pač ne sme ostati samo na papirju. — Pametna organizacija izvoznih firm bi odpomagala vsemu zlu, ki ga ustvarjajo samo naši ljudje, ki brez narčtov, brez stalnih zvez s tujimi trgi derejo z blagom čez mejo.

Naša jabolka

so tretji sadni pridelek, ki prihaja v poštev za izdaten izvoz. Ze zgodnja jabolka, ki prično čisto že v drugi polovici julija, so cenjena na tujih trgih. Ali v zadnjih letih smo zaostali za sosednjo konkurenco, kajti od nas se dela še vedno le po starem tramtamu. V vsej Jugoslaviji je naša »Stajerska sadjarska zadruga« v Mariboru edina, ki se je organizirala po zahtevah tujih trgov. Ona edina zna blago sortirati, zna pakovati, zna skladati v vagone, saj ima za to celo posebne stroje, ki jabolka celo ob rinfuzi nakladajo lepo sortira po debelosti in vrste, kakor je pač potreba.

Glavna kupčija je pa z zimskimi jabolki. To je blago, ki se drži cele mesece, zato ni take hitrice za prodajo, zato se more s temi jabolki lepo ravnati po skušnjah naprednih narodov, recimo Tirolcev, ki so nam bili vedno za zgled in smo se tudi res veliko od njih naučili kakor v naprednem mlekarstvu in sirarstvu.

Toda tuja konkurenca je čedalje bolj občutna in nevarna. Ni samo to, da so se vse dežele, kjer ljudje veliko jabolk kupujejo, vrgle na racionalno sadjarstvo, da gojijo v velikih množinah take vrste jabolki, ki pri njih dobro uspevajo, in to v velikih množinah — pri nas se ljudje hvalijo, ako imajo na enem drevesu več vrst jabolki — marveč konkurenca prihaja celo iz Amerike s tako silo, da se moramo strezniti in se vprašati: kaj bo, ako pojde tekma iz prekomorja v tem tempu naprej.

Lansko leto n. pr. je bila kupčija jako dobra. Naši sadjarji so kar ošabno postali, češ tako pojde naprej. Ali ljubi moji, lani ni Švica čisto nič pridelala, tista Švica, ki je n. pr. predlanskim natrpala vse srednjeevropske trge s tolikimi množinami jabolki in po takih cenah, da bi se našim štajerskim kmetom omotica delala v glavi, ako bi jim vedno po takih cenah kupovali njihov pridelek. Tudi druge severne dežele lani niso nič pridelale, celo Francija je imela malo, in čitajte: celo Italija se je drla po naših krajih in kupovala kanadke... za sebe in mnogo za Francijo. Kaj bo pa takrat, ko bo jabolki tudi drugod dovolj?

Tudi za jabolka torej si moramo zagotoviti zunanje trge in sicer tako zagotoviti, da nam ostanje zvesti v dobrih in slabih letinah po Evropi. — In za ohranitev takih stalnih zvez na evropskih trgih se moramo začeti resno truditi. Zato se moramo prilagoditi povsem zahtevam, uzansam in tudi... cenam tujih trgov, na katere računamo v bodočnosti. Jaz pravim celo tako: Ako imamo vsled slabih letin nakrat povpraševanja iz — recimo Holandske — ne smemo zaradi nje zapustiti dosedanjih odjemalcev, ki manj plačajo nego Holandci s svojimi golindarji. Morda se mi bo kdo smejal, češ to ni trgovsko, — ali jaz pravim: bolje drži, nego lovi ga!

Drugi sadni pridelek prihajajo še manj v poštev. Za orehe sta nas skoro že povsem pregnali Rumunija in Bolgarija, jagod pridelujejo povsod skoro dovolj, malina in ribezelj enako, a naše vrtnarstvo je izgubilo vse tuje trge. Vojvo-

dinska solata, grah, zeleni fižol itd. ni več trgovski predmet za naše kraje, ker Italija in Madjarska preplavljata trge po cenah, ki so neverjetno nizke za naše producente.

In tako bi mogel nadaljevati ad infinitum, toda da smo praktični. Ni še vseh dni konec, obupati ne smemo, pa tudi rok križem ne držati in čakati, da nam pečene prepelice letajo v grlo. Treba je organizirati se in nove organizacije praktično vzeti v roke.

Naloga »Zavoda« bi bila, da ne pusti pravilnika na cedilu in čaka, da se na njega podlaga izvoz sam po sebi organizuje, marveč treba energične inicijative in ustvariti po vsej državi vsaj nekaj vzornih izvoznikovskih tvrdk, bodisi zadržug ali delniških družb ali v skrajni potrebi zasebnih podjetij. Za enkrat recimo deset, ki jih imam kar pred očmi, kje in kakšne bi bile mogoče in nujno potrebne. Preskrbel sem celo slike nekkih laških izvoznikovskih družb, ki lepo pokazujejo prostor, kjer se sadje, zelenjava sprejemajo in izbirajo, kje in kako se pakujejo, kje se odpošiljajo. To imponuje, in tako moramo organizirati tudi mi, ako hočemo izvoz ne le »unaprediti marveč sploh — rešiti.

A. G.

Gospodarske vesti

× **Valutni promet.** O zvezi z novim zakonom o denarju kraljevine Jugoslavije je finančno ministrstvo poslalo okrožnico, v kateri razglasa, da 1.) ni potrebno potrdilo o zavarovanju valute za izvoz iz naše države, in 2.) da izgube veljavo omejitve glede višine denarja, ki ga smejo vzeti zlobo potniki tako v valutah, kakor tudi v sebu in srebru in državnih in drugih vrednostnih papirjih.

× **Ukinitev dovoljenj za izvoz in uvoz žita in moke.** Ko je stopil v veljavo zakon o uvažanju in izvažanju pšenice, rži in pšenične moke, je ministrstvo za finance razposlalo carinskim upravam okrožnico da po 2. juliju ne bodo več dovolili uvoza in izvoza pšenice, rži in pšenične moke na račun privatnih oseb, ker je to izključna pravica države.

× **Generalna direkcija državnih železnice razglasa:** 1. julija prenehajo omejitve glede pošiljk na postajo Rakek, ki so bile izdane z naredbo, objavljeno v »Saobračajnem vestniku«, št. 14 t. 1.

× **Madjarska žetev.** Po uradnih napovedih bo letošnja žetev na Madjarskem zelo slaba. — Računajo na 182 milijonov metrskih centov pšenice, napram 23 milijonom metrskih centov leta 1930. Tudi rži bo, kakor vse kaže, za 15 odstotkov manj nego lani. Nekoliko povoljnejši so izgledi za koruzo.

Borzna poročila

dne 2. julija 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 2. julija. Amsterdam 2274-63 do 2281-47, Berlin 1391-57-1345-59, Bruselj 787-96 do 790-32, Budimpešta 987-55-990-51, Curih 1095-15-1098-45, Dunaj 795-07-797-47, London 275-10-275-92, Newyork 5645-47-5662-47, Pariz 221-44-222-10, Praga 167-50-168, Trst 296-12-297-02.

Zagreb, 2. jul. Amsterdam 22-7463-22-8177, Dunaj 795-07-797-47, Berlin 13-4157-13-4559, Bruselj 787-96-790-32, Budimpešta 987-55 do 990-51, London 275-10-275-92, Milan 296-12 do 297-02, Newyork 56-4547-56-6247, Pariz 221-44-222-10, Praga 167-50-168, Curih 1095-15-1098-45.

Beograd, 2. julija. Amsterdam 22-7463 do 22-8447, Berlin 13-4157-13-4559, Bruselj 787-96-790-32, Budimpešta 987-55 do 990-51, London 275-10-275-92, Milan 296-12 do 297-02, Newyork 56-4547-56-6247, Pariz 221-44-222-10, Praga 167-50-168, Curih 1095-15-1098-45.

Dunaj, 2. junija. Amsterdam 286-18, Atene 9-2275, Beograd 12-5525, Berlin 168-83, Bruselj 99-16, Budimpešta 124-108, Bukarešta 4-2325, London 34-5363, Madrid 67-25, Milan 37-2425, Newyork 711-20, Pariz 27-835, Praga 21-0687, Sofija 5-1505, Stockholm 190-80, Kopenhagen 190-40, Varšava 79-63, Curih 137-75.

Curih, 2. julija. Beograd 9-1175, Pariz 20-22, London 25-1175, Newyork 516-50, Bruselj 71-9650, Milan 27-04, Madrid 48-80, Amsterdam 207-74, Berlin 122-53, Dunaj 72-60, Stockholm 138-45, Oslo 138-25, Kopenhagen 138-25, Sofija 3-74, Praga 15-2950, Varšava 57-85, Budimpešta 40-15, Atene 6-70, Carigrad 2-45, Bukarešta 3-07, Helsingfors 13, Buenos-Aires 162-75.

Vrednostni papirji

Ljubljana, 2. julija. Na tukajšnjem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 2. julija. Državni papirji: 7% inv. pos. 85-85-50, vojna škoda ar. 403-404 (401 do 406), kasa 403-404, avgust 406 bl., september 407-50-409 (406-410), 4% agr. obv. 45 do 47-50, 7% Blerovo posojilo ar. 80-80-75 (80 do 80-25), kasa 80-375 bl., 8% Blerovo pos. 90-75 do 91, 7% pos. hip. b. 80-25-80-75 (80-50), begl. obv. 61-75-62-50 (62-61-50). Banke: Hrvatska banka 50-60, Praštediona 955-965, Jugosl. Union 163-164, Jugo 67-68, Ljublj. kred. 120 d., Medjunarodna 68 d., Narodna 6250 do 6900, Srbska 191-192, Kred. 121-126, Zemaljska 119-121, Industrije: Sečerača Osijek 240 do 250, Trboveljska 250-265, Slavonija 200 d., Vevče 120-122, Nar. šum. 25 bl., Guttman 110 do 120, Danica 65-75, Drava 235-236, Isis 43-45, Dubrovačka 300 d., Jad. plov. 490 do 530.

Beograd, 2. julija. 7% inv. pos. 84-85, 7% Blaire 80-25, 4% agr. obv. 48-49, 6% begl. obv. 63-63-50, loterijske srečke 90, tobačne sr. 19, vojna škoda 396-399, ult. julija 400, ult. avgust 403, ult. sept. 404, ult. okt. 406, ult. nov. 406-407, Narodna b. 6500-6700.

Dunaj, 2. junija. Bankverein 15, Dunav-Sava-Adria 13-75, Prioritete 93-10, Trbovlje 32, Leykam 2-40.

Notacija naših državnih papirjev v inozemstvu

London, 2. julija. 7% Blaire 79-80.

Newyork, 2. julija. 8% Blaire 90-91, 7% Blaire 79-80, 7% pos. drž. hip. b. 77-79.

Ljubljansko lesno tržišče

Ljubljana, 2. julija. Tendence: milačna, promet: 1 vagon rezane jelovine.

Zitna tržišča

Ljubljana, 2. jul. Na tukajšnjem tržišču tendence stalna, brez prometa.

Novi Sad, 2. julija. Ječmen: baški, sremski novi 92-50-95. Vse ostalo neizpremenjeno. — Promet: pšenica 5 vagonov, koruza 6 vagonov, moka 4 vagone, otrobi 5 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Budimpešta, 2. julija. Tendence slabša, promet miren. — Koruza: maj 11-52-11-59 (11-50 do 11-51), julij 13-30-13-32 (13-23-13-24), transit julij 10-60-10-65, avgust 13-32 (13-32 do 13-33), september 13-50 (13-32-13-33).

Sport

LJUBLJANSKI DERBY

Ta beseda se je pri nas splošno udomačila in pomeni za Ljubljano višek nogometne sezone. Za nobeno tekmo ne vlada tako zanimanje, kot baš za srečanje obeh starih lokalnih rivalov. Povsem opravičeno. Po znanju in moči prekašata oba vodilna ljubljanska kluba znatno vse ostale klube v Ljubljani, ki se tudi nazivajo prvorazredne, čeprav neopravičeno. Prijatelji nogometa radi posejajo boljše tekme in ni čuda, da so vsakokratni obiski srečanj Primorja in Ilirije prekašali število gledalcev na vseh ostalih prvenstvenih tekmah cele sezone skupaj.

V nedeljo ne gre za lokalno prvenstvo — gre za nekaj več. Prvič v zgodovini našega nogometa se srečata Ilirija in Primorje v državnem prvenstvu. Kakšega odločilnega pomena ta tekma z ozirom na državno prvenstvo nima — naša kluba zasedata le obe zadnji mesti v tabeli. Oba imata enako število točk, le da je score Primorja znatno boljši.

Kdo bo zmagal je težko reči. Izgleda imata oba prilično enake. Rezultat tekme pa vendar ni brez pomena. Ako predvidevamo, da bo Hašk proti Hajduku izgubil in bo na ta način obdržal 3 točke — je jasno, da se more eden od obeh ljubljanskih klubov povsili pred Haška le, ako si v nedeljo pribori dve točki. Tako Primorje ali Ilirija bi imela v slučaju zmage štiri točke in bi eden izmed obeh preskočil Haška ter zasedel četrto mesto v tabeli.

Primorje in Ilirija se tega dobro zavedata in bosta igrala za zmago. Primorje je že bilo na 4. mestu in ga je izgubilo le radi nepričakovane poraza Ilirije po Hašku. Ilirija je bila od vsega početka na koncu tabele in bi se z zmago nad Primorjem znatno izboljšala pozicijo. Vsi ti računi se pa seveda takoj razblinijo, ako bo Hajduk poražen, kajti »majster z morja« ima že 4 točke in naravnost sijajno razliko golov v svoj prid.

Oba kluba sta se sporazumela, da sodi tekmo Beograjecan g. Joksić. Glasom objave odbora za delegiranje sodnikov je bilo sporazum obeh klubov ugodeno.

Tekma se bo vršila na igrišču Ilirije ob vsakem vremenu ob 17-30. V predtekmi ob 16-30 nastopita hazenski družini Atene in Ilirije.

SODNIKI LIGINIH TEKEM

Odbor za delegiranje sodnikov je odredil za nedeljo 5. julija naslednje sodnike:

Hašk : Hajduk: g. Kap (Focht).
Ilirija : Primorje: g. Joksić (Joksimović).
BSK : Slavija: g. Pejić (Jolić).
Sašk : Soko: g. Popović (Joksimović).
Jug : Jugoslavija: g. Malenica jun.
Gradijski : Mačva: g. Fabris (Mikulić).
Vojvodina : Slavija: g. Ružić (Stakić).
Sand : Obilić: g. Knifer (Ružićka).
PSK : Bačka: g. Mojić (Podgorski).
SK Ilirija (lahkoatletiska sekcija): Jutri ob 18. uri se bo vršil na igrišču interni miting v sle-

Samo 3° Din dnevno po plošči

imate lahko zabave.

Izposodite si jih pri „SLAGER“ Vegova ulica 2 1501c

Za počitnice berite

»V oklopnjaku okoli sveta«. Petro in zabavno čtivo. V dveh delih; vsaki del po Din 20.—, vezan Din 26.—. Naroča se pri upravi »Jugoslovana«, Ljubljana, Gradišče št. 4.

Morski vrag

eden najlepših romanov svetovno znanega ameriškega pisatelja Jacka Londona, se dobi za nizko ceno Din 20.—, vezan izvod Din 30.—. Naroča se pri upravi »Jugoslovana«, Ljubljana, Gradišče št. 4.

SIR

1450

vse vrste domačega izdelka ter inozemske specialitete dobite po najnižjih cenah pri tvrdki

Julij Zupan

Ljubljana, Sv. Petra c. 35

Makulaturni papir

se poceni prodaja

Na razpolago pečja količina

Naslov pove uprava Jugoslovana

Radio

Ljubljana, petek, 3. julija. 12.15 Plošče (Pevske točke, dunajska glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.30 Salonski kvintet. 19.30 Gospodinjska ura, gđ. C. Krekova. 20.00 Ing. Ciril Jeglič: Vrtnarstvo. 20.30 Prenos iz Beograda.

Ljubljana, sobota, 4. julija. 12.15 Plošče (Mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče. 18.30 Salonski kvintet. 19.30 Bogo Plešnar: Šah. 20.00 Jože Premrov: Propad in ukinitev oglej. patrijarhije. 20.30 Operetni večer. Pojejo gđ. Herta Arko in gg. Mirko Jelačin in Drago Zagar s spremljevanjem salon. kvinteta. 21.15 Prenos iz Bleda. 22.00 Čas, dnevne vesti. 22.15 Plošče. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Beograd, petek, 3. julija. 11.30 Plošče. 12.45 Plošče. 13.30 Novice. 19.00 Koncert radio orkestra. 20.00 Predavanje. 20.30 Harfe. 21.00 Vokalni koncert. 21.30 Sonata. 22.40 Novice. 23.00 Radio orkester.

Beograd, sobota, 4. julija. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 19.00 Koncert radio orkestra. 19.30 Narodne s kitaro. 20.00 Komedija. 20.30 Klavirski koncert. 21.00 Odlomki iz operele »Orlova«. 22.00 Novice. 22.20 Po Evropi.

Zagreb, petek, 3. julija. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 20.15 Poročila. 20.30 Beograd. 22.30 Novice. 22.40 Iz tujih postaj.

Zagreb, sobota, 4. julija. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 20.30 Koncertni večer. 22.00 Novice. 22.10 Koncert (dalje).

Praga, petek, 3. julija. 11.30 Plošče. 12.30 Brno. 14.10 Plošče. 14.30 Moravska Ostrava. 17.15 Plošče. 19.25 Uvod k prenosu. 19.30 Hoffmannove pripovedke, opera, Offenbach. 22.15 Moravska Ostrava.

Praga, sobota, 4. julija. 11.30 Plošče. 12.30 Bratislava. 17.10 Naravna smrt. 17.20 Plošče. 19.05 Koncert balalajk. 19.55 Koncert. 21.00 Komedija. 21.30 Kvartet. 22.20 Moravska Ostrava.

VIII št. 16.139/31-1.

1555

Razglas

Popis muslimanov

Glasom razpisa kr. banske uprave Dravske banovine z dne 18. junija 1931. II št. 13.617-3, se morajo popisati vse osebe muslimanske veroizpovedi, da se ugotovi, ali so dani pogoji za ustanovitev muslimanske verske občine (džemata) v smislu čl. 1. uredbe o vodstvu matič rojenih, poročenih in umrlih muslimanov z dne 5. decembra 1927, Služb. nov. št. 8/14-II iz leta 1928.

Zato se pozivljejo vse osebe muslimanske veroizpovedi, ki so nastanjene v mestni občini Ljubljani, da se zgledajo v svrhu popisa dne 6., 7. ali najpozneje 8. julija 1931 med 9. in 12. uro dopoldne v domovinskem uradu mestnega načelstva v Ljubljani, Mestni trg št. 2/II, soba št. 46.

Vsakdo naj prinese seboj rojstni list, domovnico ali državljansko izkaznico in delavsko ali poselsko knjižico. Kdor je poročen, naj prinese tudi rojstni list žene, poročni list (venčnico) in rojstne liste otrok. Za nezakonske otroke pa naj predlože rojstne liste njihove matere ali varuhi.

Do ustanovitve muslimanske verske občine (džemata) vodi vse matice glede oseb muslimanske veroizpovedi na področju ljubljanske občine mestno načelstvo.

Mestno načelstvo v Ljubljani,
dne 30. junija 1931.

Telefon 2059

Premog
suha drva
Pogatač, Bohoričeva
ulica 5

Kolesa 1422
po Din 1500.—
»CENTRA«
Ljubljana
Masarykova cesta

Zakon o uradnikih

(U. Z.) Nujno potreben vsakemu državnemu uradniku, dobite v upravi »Jugoslovana«, Ljubljana, Gradišče št. 4. Knjižica obsega 194 strani, od katerih odpade 17 na stvarno kazalo. Cena 18 Din. Za poštnino 1 Din v znamkah. Naročite ga še danes, ker je zagona majhna.

Kneginja Zurova

prekrasni ljubavni roman. Cena Din 30.—, v platnu vezan 35.—. Naroča se pri upravi »Jugoslovana«, Ljubljana, Gradišče št. 4.

Nogavice, roka-vice, volna in bombaž 468

načeneje in v veliki izbiri pri

KARL PRELOG

Ljubljana, Židovska

ulica in Stari trg.

Kultura

Knjiga

o sodobnem stanovanju

J. Mesar — I. Spincič: Stanovanje.

Takorekoč kriza v krizi (v eni spošno znani »stanovanjski krizi«) je vprašanje estetske gradbe in estetičnoprave stanovanj v naši dandanašnji praksi. Naravno je, da mislimo prvo na gospodarsko in šele v drugi vrsti na duhovno, estetsko krizo, da nam je stanovanjsko vprašanje s prve strani najbližje. Naraščajoče gradbeno gibanje rešuje zadnja leta bolj in bolj najbolj pereče stanovanjske prilike, vzporedno pa se nujno poraja še rešitev arhitekturnih umetnostnih nepravil, ki so zavladale v stilni zmešnjavi zadnjega historicističnega in električnega stoletja. Veliki življenjski obrat po 1917 je postavil tudi arhitekturo pred docela nove naloge ali vsaj pred nove rešitve obnovljene tradicije. Zelezo in železobetonska zahtevata po svojstvenih konstrukcijskih pravilih, nasprotnih uporabi lesa in kamna (opeke), povsem

novi arhitektonske oblike. Izredno povdarjen žut za higijeno in ekonomijo, tipični vrednoti naše dobe, je po svoji strani podpiral tako oblikovanje in razvrstitev prostorov, kakršna najbolje ustreza realističnemu pojmovanju življenjskih dobrin. Podobno bivališče naj bo odprto soncu in zraku, naj bo udobno v vsakem pogledu, zlasti za družinsko bivanje, in naj daje po možnosti priliko uživanja narave in zelenja. Zato je potreben mir, mir in oddih pred trušcem vlemestnega prometa. Kakor da se na eni strani spreminja lice mest po diktatu industrijskih in trgovskih središč, ki jim je rešitev prometa glavna naloga, tako živi na drugi strani stremenje po mirnem uživanju, po pregledno uravnoteženem in preprostem, enostavnem in lagodno domačem domu. Preobložene sobane, težki pohištvo in bohotele dekoracije, vse to in podobna navlaka je danes je danes dušljiva in tesnoba ječa, ki jo človek le silom prenaša, naši dobi ustreza le prostor, ki je resnično konstruiran, pristno zgrajen in res organsko povezan: Smiselno bivanje je eno izmed smotrenih funkcij, ki jo je treba odsej zavestno in racionalno kultivirati, treba jo je oprostiti okostelnih objemov obrtniškega čustvenega samoljublja, treba jo je iztrgati zamopažnemu potvar-

janju, ki se dandanašnji za silo še drži nad vodo le v slikarstvu in kiparstvu. Arhitektura je postala začetkom naše dobe znova vodilna umetnost, kar je je likovne, a ne več v smislu obrtno tradicijske estetike, marveč v obliki bistveno, novo napram prejšnjemu oblikovanju. Drugot po svetu je prav zadnja leta, čim je splahnel reakcionarni val ekspresionizma in so nastopile nove in to močnejše težnje poobjektivno stvarnem in realističnem oblikovanju, silovito narasla in še narašča publicistična in literarna prognd z stil sodobnega stavbarstva. Nikjer drugot se ne poraja stil nove umetnosti tako jasno in zavestno kakor v arhitekturi in v vsem, kar je z njo v zvezi. Prav zadnji čas je že bil, da smo tudi Slovenci začeli misliti na taka vprašanja, saj s pričo pojenjajoče gradbene in naraščajoče delvnosti je postalo vprašanje stanovanjske gradbe in opreme še nujnejše kakor povpraševanje po produktih ostalih likovnih panog. Knjiga »Stanovanje«, ki sta jo izdala v zbirki Kosmos (Jugoslovanska knjigarna) arhitekta Jože Mesar in Ivo Spincič, pomeni prvi poskus, seznanjati najširše kroge z načeli ureditve novodobnega stanovanj v prvi vrsti laični publikii, zainteresirani pri številnih vprašanjih, ki se pojavljajo pri gradbi in premii stanovanj-

skih prostorov, tako da je lahka razumljivost in nazrnost v sliki in besedi najbolj povdarjena. Avtorjema ni šlo za teoretično obravnavo, ne za znanstveno tehnično ali kakršno drugo sistematično in bolj izčrpno prikazovanje materijala, knjiga bi naj služila praktičnemu, naglemu poduku, nekako le v najsposobnejšo informacijo o stanju tovrstnih vprašanj. Opaziti je, s kakšnimitehničnimi težavami se je bilo treba boriti, da je uspelo, za silo sestaviti mnogovrstne rešitve širšega arhitekturnega in interieurskega področja v tako ozkem okvirju; gotovo je knjiga v taki obliki preširoko zasnovana, tako da niti ni docela praktično priročni vodnik, strokovne tehnične izjave pa še celo ne more predstavljati. V afubicijski vsestranosti je dobra volja vse hvale vredna, škoda je le, da ni delo tako v nobenem oziru popolnejše in da pomeni zaenkrat le še fragmentaričen, a ideološki v celoti pravilno usmerjen poskus. Zaželjena bi bila ločena področja in ločeni vidiki v kateri naslednjih monografij, pozdravljamo pa zaenkrat podjetnost in smisel, ki si ga pokazala avtorja s preprosto izdajo poljudne knjige o stanovanju, odnosno o sodobni arhitekturi obče.

F. Š.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

Štev. E. r. 1435/31, 2007/29, 2010/31, 2011/29, 2019/31, 2080/30, 2081/30, 2082/30, 2083/31, 2084/30, 2085/30, 2086/30, 2088/30, 2092/31, 2093/31, 2094/31, 2102/31, 2108/31, 2109/31, 2111/31, 2112/31. 1833

Razglas.

Po § 60 zakona z dne 26. oktobra 1887, kranj. dež. zak. št. 2 iz leta 1888, je postavila komisija za agrarne operacije v Ljubljani banov. sekretarja Pokorna Ivana kot komisarja za agrarne operacije v Ljubljani, da se izvrši nadrobna delitev odnosno ureditev skupnega sveta v sledečih agrarnih slučajih, vpisanih v vl. št.:

1. 525 k. o. Streklevec, sod. okr. metliški;
2. 218 k. o. Obrh, sod. okr. črnomeljski;
3. 125 k. o. Trebnje, sod. okr. trebnjiški;
4. 39 k. o. Dule, sod. okr. metliški;
5. 5 k. o. Dol, sod. okr. ljubljanski;
6. 124 k. o. Dol, Podgora, sod. okr. črnomeljski;
7. 98 k. o. Koritno, sod. okr. kostanjeviški;
8. 212 k. o. Velika Dolina, sod. okr. kostanjeviški;
9. 148 k. o. Braslovce, in sicer parc. štev. 398 ter vl. št. 147 in 165 k. o. Braslovce, sod. okr. vranski;
10. 344 k. o. Ostrožnik, sod. okr. mokronoški;
11. 54 k. o. Dule, sod. okr. metliški;
12. 97 k. o. Dule, sod. okr. metliški, in sicer parc. štev. 2060/2;
13. 66 k. o. Dane, sod. okr. loški;
14. 832 k. o. Knežjavo, sod. okr. trebnjiški;
15. 125 k. o. Sv. Stefan, sod. okr. trebnjiški;
16. 24 k. o. Leskovec, sod. okr. višnjevski;

17. 152, 153, 154 in 196 k. o. Savica, sod. okr. radovljiški;
18. 240 k. o. Vače, sod. okr. litijski;
19. 141 k. o. Čenčev, sod. okr. trebnjiški;
20. 205 k. o. Staro Zabukovje, sod. okr. mokronoški;
21. 121 k. o. Selo Šumberk, sod. okr. trebnjiški;
22. 131 k. o. Pijavice, sod. okr. mokronoški.

Uradno poslovanje tega komisarja se prične takoj.

S tem dnevom stopijo v veljavnost določila zakona z dne 26. oktobra 1887, kranj. dež. zak. št. 2 iz leta 1888, glede pristojnosti oblastev, potem neposredno in posredno udeleženi, kakor tudi glede izjav, katere ti oddajo ali poravnajo, katere sklenejo, naposled glede zaveznosti pravnih naslednikov, da morajo pripoznati zaradi izvršitve agrarne operacije ustvarjeni pravni položaj. Ljubljana, dne 17. marca 1931.

L. S. Ban: dr. Marušič, I. r.

Štev. E. r. 1662b/31, 1699/31, 1768/30, 2087/30, 2089/30, 2095/31, 2101/31, 2104/31, 2106/31, 2106/31. 1835

Razglas

Po § 65 zakona z dne 26. maja 1909, štaj. dež. zak. št. 44 je postavila komisija za agrarne operacije v Ljubljani banovinskega višjega pristava dr. Maršič Roberta, da se izvrši nadrobna delitev odnosno uredba užitkov in uprave v naslednjih agrarnih slučajih, ki so vpisani:

1. zaledinjeni del javne parcele št. 1059/2 k. o. Velika Nedelja, sod. okr. ormoški;
2. parc. št. 1895 k. o. Čatež, sodni okraj kostanjeviški;
3. v vl. št. 31 k. o. Sv. Jeronim in zasebnih parcel št. 916, 917 in 924, vpisanih pod vl. št. 32 k. o. Sv. Jeronim, sodni okraj vranski;
4. v vl. št. 60, 464 in 1011 k. o. Dolgavas, sod. okr. dolnjelendavski;

5. v vl. št. 415 k. o. Središče, sodni okraj ormoški;
6. v vl. št. 148 k. o. Braslovce, sodni okraj vranski;
7. v vl. št. 19 k. o. Videm, sodni okraj brežiški;
8. v vl. št. 32 k. o. Podsreda, ter v seznamu javnega blaga III. k. o. Podsreda, sodni okraj kozjanski;
9. v vl. št. 1243 k. o. Dolnja Lendava, sod. okr. dolnje lendavski.

Uradno poslovanje tega komisarja se prične takoj.

S tem dnevom stopijo v veljavnost določila zakona z dne 26. maja 1909, štaj. dež. zak. št. 44 glede pristojnosti oblastev, potem neposredno in posredno udeleženi, kakor tudi glede izjav, katere ti oddajo, ali poravnajo, katere sklenejo, naposled glede zaveznosti pravnih naslednikov, da morajo pripoznati zaradi izvršitve agrarne operacije nastali pravni položaj. Ljubljana, dne 17. marca 1931.

L. S. Ban: dr. Marušič, I. r.

Štev. E. r. 2107/31. 1834

Razglas.

Po § 60 zakona z dne 7. novembra 1900, kranj. dež. zak. št. 28, oziroma dopolnitve k temu zakonu z dne 15. novembra 1910, kranj. dež. zak. št. 37, in ministrskega ukaza z dne 18. julija 1915, kranj. dež. zak. št. 39, je postavila komisija za agrarne operacije v Ljubljani, da se izvrši zlozba (komasacija) neklih parcel, ležečih v kat. obč. Župeča vas in Račja vas, ter v zvezi s to zlozbo na podlagi § 60. zakona z dne 26. oktobra 1887, dež. zak. št. 2 iz leta 1888, nadrobna delitev odnosno uredba užitkov in uprave, banovinskega sekretarja Pokorna Ivana kot komisarja za agrarne operacije v Ljubljani.

Uradno poslovanje tega komisarja se prične takoj.

S tem dnevom stopijo v veljavnost določila zgoraj omenjenih zakonov glede pristojnosti oblastev, potem neposredno in posredno udeleženi, kakor tudi glede izjav, katere te oddajo ali poravnajo, katere sklenejo, naposled glede zaveznosti pravnih naslednikov, da morajo pripoznati zaradi izvršitve agrarne operacije ustvarjeni pravni položaj. Ljubljana, dne 17. marca 1931.

L. S. Ban: dr. Marušič, I. r.

Štev. E. r. 2105/31. 1836

Razglas

Po § 68 zakona z dne 26. maja 1909, štaj. dež. zak. št. 45, je postavila komisija za agrarne operacije v Ljubljani banov. višjega pristava dr. Maršič Roberta kot komisarja za agrarne operacije v Ljubljani, da se izvrši zlozba (komasacija) poljedelskih zemljišč, ležečih v kat. obč. Zlatotičje, sodni okraj ptujski.

Uradno poslovanje tega komisarja se prične takoj.

S tem dnevom stopijo v veljavnost določila zakona z dne 26. maja 1909, štaj. dež. zak. št. 45, glede pristojnosti oblastev, potem neposredno in posredno udeleženi, kakor tudi glede izjav, katere ti oddajo, ali poravnajo, katere sklenejo, naposled glede zaveznosti pravnih naslednikov, da morajo pripoznati zaradi izvršitve agrarne operacije nastali pravni položaj. Ljubljana, dne 17. marca 1931.

L. S. Ban: dr. Marušič, I. r.

No 15576/1. 1827

Izpremema v imeniku zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Dr. Ravnikar Anton, sekundarij bolnice v Brezicah je bil vpisan v imenik zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine, v Ljubljani, 23. junija 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

A I 468/31—6. 1829

Oklic,

s katerim se sklicujejo zapušinski upniki.

Pevalek Leopold, trgovec v Ljubljani, Pleteršnikova ulica 24, (trgovina v Židovski ulici št. 6) — je umrl dne 2. junija 1931.

Vsi, ki imajo kako terjatev do zapuščine, se pozivljajo, da napovedo in dokažejo svoje terjatve pri tem sodišču dne 30. julija 1931 ob devetih dopoldne v sobi št. 34 ustmeno, ali pa do tega dne pisмено. Sicer ne bi imeli upniki, ki niso zavarovani z zastavno pravico, nikake nadaljnjše pravice do te zapuščine, ako bi vsled plačila napovedanih terjatev pošla.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. I., dne 18. junija 1931.

A 77/31—8. 1843

Oklic, s katerim se sklicujejo sodišču neznani dediči.

Kopičevski Aleksander, delavec pri posojilnici v Gornji Radgoni, rojen 4. junija 1877, pristojen v Borispol, Perijask, Rusija je umrl dne 3. marca 1931 in ni zapustil nobenega sporočila poslednje volje.

Je li kaj dedičev, sodišču ni znano. Gosp. Snoja Franca, tajnika posojilnice v Gornji Radgoni postavi sodišče za skrbnika zapuščine.

Kdor hoče zahtevati zapuščino za se, mora to v enem letu od danes naprej javiti sodišču in izkazati svojo dedinsko pravico.

Po preteku tega roka se bo zapuščina, v kolikor so zahteve izkazane, izročila, v kolikor se to ni zgodilo, se bo državi v prid zasegla.

Okrajno sodišče v Gornji Radgoni, odd. I., dne 29. junija 1931.

E 143/31 in 199/31. 1840

Dražbeni oklic.

Pri podpisnem sodišču bo v sobi št. 3 dražba sledečih nepremičnin:

1. dne 15. julija 1931 ob devetih 1/2 vl. št. 156 kat. obč. Zagorica njiva v cenilni vrednosti Din 2000—; najmanjši ponudek Din 1334/34;

2. dne 14. avgusta 1931 ob devetih vl. št. 123 kat. obč. St. Vid pri Stični, dve njivski parceli v cenilni vrednosti Din 15.963—; najmanjši ponudek 10.642— dinarjev.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Višnji gori, odd. II., dne 24. junija 1931.

Nc II 8/31—7. 1842

Dražbeni oklic.

Dne 18. julija 1931 ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin; zemljiška knjiga Zgornje Laže vl. št. 132.

Cenilna vrednost: 1265 Din 55 p; najmanjši ponudek: 843 Din 70 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Konjicah, dne 20. junija 1931.

E 597/31/10. 1839

Dražbeni oklic.

Dne 4. avgusta 1931 ob desetih bo pri podpisnem sodišču dražba ne-

premičnin; zemljiška knjiga d. o. Dolane vl. št. 118.

Cenilna vrednost: 26.570— Din; najmanjši ponudek: 17.713— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ptuj, odd. IV., dne 23. junija 1931.

Vpisi v trgovinski register.

Vpisala se je nastopna firma:

729. Sedež: Maribor.

Dan vpisa: 25. junija 1931.

Besedilo: B. Kreiner & sin.

Obratni predmet: mizarstvo.

Družbena oblika: Javna trgovska družba od 1. junija 1931.

Družabniki: 1. Kreiner Berta, soproga lesnega trgovca v Mariboru, Črtomirova ulica št. 6; 2. ml. Kreiner Janko, sin lesnega trgovca v Mariboru, Črtomirova ulica št. 6.

Za namestovanje upravičen: Družbo zastopa na zunaj družabnica Kreiner Berta.

Podpis firme: družabnica Kreiner Berta podpisuje firmo samostojno.

Prokurist podpisuje firmo na ta način, da pristavlja tiskanemu, pisanemu ali štampiliranemu besedilu firme svoje ime z označbo prokura (pp).

Prokura se je podelila Kreiner Jankotu, lesnemu trgovcu v Mariboru, Črtomirova ulica št. 6.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 25. junija 1931.

Firm 535/31 — Reg A III 169/1.

Razglasi raznih uradov in oblastev

No. 7163/1—31. 1841

Objava.

Okrajno sodišče v Ptuj je s pravomočno razsodbo Kps. V. 255/30 z dne 11. novembra 1930 prepovedalo Avgustu Geiserju, kamnoseku v Ptuj posejanje gostiln za dobo 1 leta.

Doba prepovedi začne 7. junija 1931 in konča 6. junija 1932.

Sresko načelstvo, Ptuj, dne 27. junija 1931.

Razne objave

1844

Razid društva.

Na občnem zboru dne 17. maja 1931 je bil soglasno sprejet razid bralnega društva Moravče in pristop k Sokolu Moravče.

Toman Janko, s. r., predsednik.

1826

Razid društva.

Društvo nižjih univ. uslužbencev v Ljubljani se je glasom sklepa izrednega občnega zbora prostovoljno razšlo, ker nima potrebne podlage.

Plečko Tomaž I. r., bivši predsednik.

Miklavčič J. I. r., bivši tajnik.

Razid društva.

Podružnica društva pravosodne straže Kraljevine Jugoslavije v Mariboru, se je dne 27. aprila 1930 na svojem izrednem občnem zboru razpustila v smislu § 76. zakona o uradnikih z dne 31. marca 1931.

Z istim dnevom se je osnoval pripravljalni odbor, za ustanovitev društvene sekcije za Dravsko banovino s sedežem v Mariboru.

Maribor, dne 30. aprila 1931.

Reberšak Frane. Paškulnik Frane. Tajnik odbora. Predsednik odbora.

M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate.
Ponatis, tudi v izvečku, prepovedan.)

Vse tisto, kar smo v mladosti sanjali in kar smo po tistih letih tam zunaj pričakovali, se ne bo uresničilo. Kot druga pota, bo tudi naša pot. S kamenjem posuta in gladka, z razpokami, z vasmí in polji; — pota dela. Sam bom. Morda najdem koga, ki me bo nekaj časa spremljal; — za vedno gotovo ne.

Lahko je, da bom moral svoj nahrbtnik nadeti na rame, ko bodo že trudne; večkrat bom tudi na križpotih in mejah omahoval in se obotavljal, marsikaj bom moral pustiti za seboj, izpodtikal in tudi padal bom, — toda obležal ne bom, temveč dvignil se bom, naprej pojdem in se ne bom okrenil. Morda ne bom mogel biti nikdar prav srečen, morda je vojna to razbila, vedno bom hodil bolj ob strani in nikjer ne bom prav doma; — toda nikdar ne bom povsem nesrečen, — ker nekaj bo vedno, kar me bo držalo, čeprav bodo to samo moje roke, ali drevo, ali diha-joča zemlja.

Sok se dviga v deblih, nalahko pokajo popki, in temina je polna šumenja rasti. V sobi je noč in me-

129

sec. Zivljenje je v sobi. V sobni opravi nekaj prasketa, miza poka in omara škriplje. Pred mnogimi leti so posekali drevo, ga razžagali, oskobljali in zbili v stvari, ki naj služijo, v stole in postelje; — toda vsako pomlad, v nočeh sokov, začne v teh stvareh nekaj razgrajati, zbude se, raztegnejo se, več niso oprava, stol in miza, zopet je v njih del toka in valovanja življenja od tam zunaj. Pod mojimi nogami škripljejo deske in se premikajo, pod mojimi rokami poka les podoknic, ob potu pred vrati poganja celo razklano, trohnelo deblo lipe debele, rjave popke — v malo tednih bo imela ta lipa prav tako majhne, svilenno-zelene liste, kot jih bodo imele na široko razprostrte veje platane, ki obsenča lipo.

Gedy Rahe ne kaže napram sedajnosti nikakega razumevanja in tudi ne prijateljstva. Čimdalje težje mu je, znajti se med zahtevami vsakdanjosti. Vedno bolj jasno spoznava, da je bila njegova vera v vojno velika zmota. Pri tem se pa zakopava vedno bolj globoko v spomine, vedno bolj se odtuja, vedno močnejša postaja njegova nevolja, vedno bolj tesno životari na ozkem robu mladosti, romantike in drznosti, kar vse je bilo nekdanj zanj odločujoče.

Bil je eden izmed redkih rojenih vojakov. Vse je lahko prenašal, ker je pričakoval, da bo čas po vojni vse opravičil. Nekaj se je pa v njem zlomilo, ko je videl, da nima nobedn izmed vodnikov poguma za

razgovor; — videl je, kako so pobegnili, videl jih je, kako so se borili za odpravnine in pokojnine, videl jih je pisati spomine. V Raheju je bilo več vojaka kot v njih, zato jih je moral zaničevati. Tem bolj močno se je pa oprijel tisto malega, kar mu je še ostalo: spominov na tisti čas, ko je še veroval. Vedno močnejše se je dvigalo v njem poželjenje, da bi se vrnil še enkrat tja, kjer je njegova vera vzplamtela in bila pokopana: na bojne poljane. Čimbolj nejasen je postajal njegov položaj, tembolj se je zagrizel v misel, da mu bo tam dano spoznanje, kaj mu je storiti.

Posrečilo se mu je, da je dobil potni list nekega inozemca in je prišel tako čez mejo. Mimo mest in vasi se je vozil, po velikih in majhnih železniških postajah je postaval, zvečer pa je bil končno tam, kamor si je želel.

Ne da bi se zadrževal, je romal po cestah, ven k mestu, proti planotam. Srečaval je proti domu se vračajoče delavce, otroci so se igrali v svetlobnih krogih pocestnih svetilk. Par avtomobilov je puhalo mimo njega. Potem je bilo vse tiho.

Večerni mrak je bil še jasen dovolj, da se je moglo videti. Rahejeve oči so pa itak navajene na temino. Zapustil je pot in jo mahnil čez polja. Čez nekaj časa se je spotaknil. Zarjavela žica se mu je zapčila v hlače in jih raztrgala. Sklonil se je, da bi se oprostil ovire. Bila je bodeča neke zaseke, ki se je vlekla ob razstreljenih jarkih. Rahe se je vzdignil. Pred njim so ležala gola polja bojišč.

Angleška policija in časopisje

Angleška policija ne prebira samo drugih časopisov, ampak izdaja svoje časopise tudi sama in sicer tri dnevnike, pet tednikov in en polmesečnik. V tem oziru je londonska policija brez konkurence na svetu, kajti samo policija v Newyorku izdaja tudi svoje časopise, a znatno manj, tako da se z londonsko ne more meriti. Svoje časopise, ki jih urejajo in tiskajo v policijskem poslopiju, pa pošilja londonska policija vsem policijskim postajam na Angleškem in vsem policijskim ravnateljstvom v večjih mestih sveta.

Najbolj znan je policijski dnevnik »The Police Gazette«. V tem listu poroča policija o jetnikih, ki so v preiskavi, o znanih zločinih in objavlja tudi fotografije zločincev. Priobčujejo pa tu tudi razne članke o najnovejših metodah »delat«, ki se jih poslužujejo zločinci.

Dnevnik »Information« izhaja dvakrat na dan. Ta list je namenjen londonski policiji. Daje informacije o jetnikih, o izginolih ljudeh itd.

Tretji dnevnik pa objavlja opise ukradenih stvari, zlasti motorjev in avtomobilov.

»The Police Gazette« ima danes 5 prilog. »Priloga A« objavlja odtise prstov raznih zločincev, potem pa informacije o raznih zlikovcih. To je popolna kronika zločinov in zločincev. V neki drugi prilogi so naštetí vsi tujci, ki bivajo v Londonu, posebna priloga pa vodi evidenco nad vojaškimi begunci.

Tako je znala londonska policija za svoje obsežno službo uporabiti tudi moderno časnikaštvo.

Število nesreč v Nemčiji

L. 1929 se je v Nemčiji smrtno ponesrečilo 27.679 oseb; tako pravi uradna statistika. Med ponesrečenci je bilo 21.285 moških in 6394 žensk. Število nesreč se je v primeru z letom 1928 povišalo za poldrug tisoč. To število se je zvišalo obenem s številom notranjih vozil. Avtomobili so povzročili 5867 ljudi. Dosti več nesreč pa so povzročila motorna kolesa, ki jih je bilo l. 1929 v Nemčiji trikrat več kot avtomobilov.

Kavčuk iz trave

Med vsemi za industrijo potrebnimi snovmi je v Rusiji najbolj manjkalo kavčuka. Po najnovejših poročilih pa se je sedaj tudi Rusom posrečilo najti rastline, iz katerih se prideluje kavčuk izborne kakovosti, tako da bo Rusija v doglednem času čisto neodvisna od uvoza kavčuka in gumija iz tujih dežel.

Rastline, iz katerih pridobivajo v Rusiji kavčuk, rastejo v kirgiških ravninah. Eno teh rastlin imenujejo Kirgizi »Kendir«. Ta rastlina raste na ogromnem neobdelanem prostoru med rekama Amu-darja in Sir-darja. Rastlina je strupena in zato jo imajo domačini za veliko nadlogo, ker se je na njej zastrupilo že mnogo živine, ki je edino bogastvo Kirgizov. Toda čeprav so to rastlino zatirali z vsemi mogočimi sredstvi, se je vendarle silno razrastla in razmnožila.

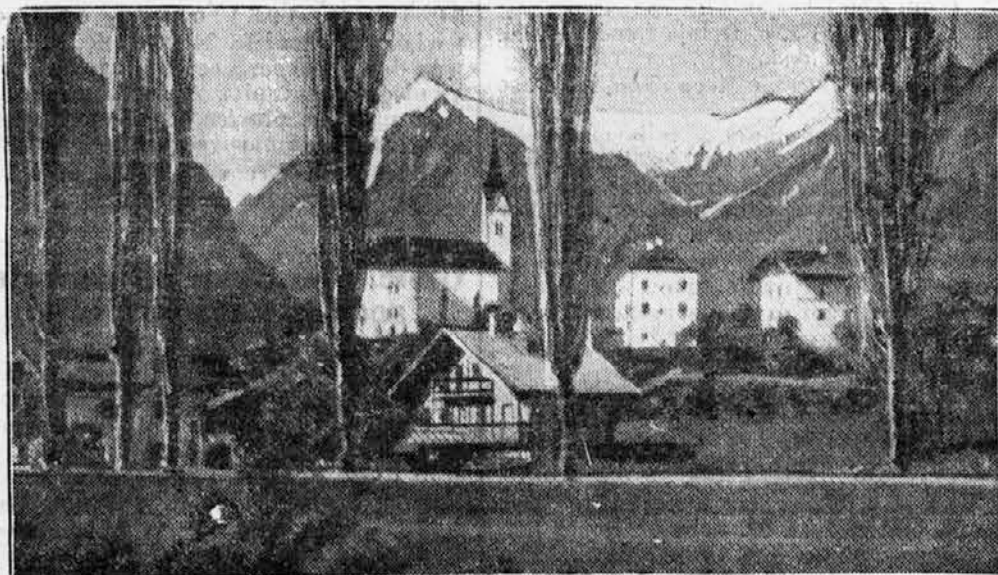
Leta 1927. pa je šel znameniti ruski naravoslovec profesor Pavlov na dopust v kirgiške ravnine. Tam so ga opozorili na rastlino »Kendir« in on je začel preiskovati njen strupeni sok. Ugotovil je, da ima rastlina v sebi visok odstotek kavčuka. Profesor Pavlov je raziskoval dalje in vsi nadaljni poskusi so dokazovali, da je iz te rastline pridobljeni kavčuk izvrsten.

Nato je sovjetska vlada Kirgizom prepovedala zatirati to rastlino, ob enem pa je začela delati poskuse na debelo.

Eno leto kasneje pa so našli še eno rastlino, ki ima tudi kavčuk v sebi; to rastlino imenujejo Kirgizi »hondrilac«.

Te najdbe so dale povod ruski vladi, da je poslala v kirgiške ravnine veliko znanstveno komisijo, ki naj preišče čim več rastlin v kir-

giški ravnini in v sosednem ozemlju. Komisija je imela uspeh; našla je namreč na meji visoke pamiške planote še neko travo, ki ji domačin pravijo »tau-sagyr«. Ta rastlina ni strupena, ima pa v sebi do 42 odstotkov kavčuka. Kavčuk iz te trave spada med najboljše vrste.

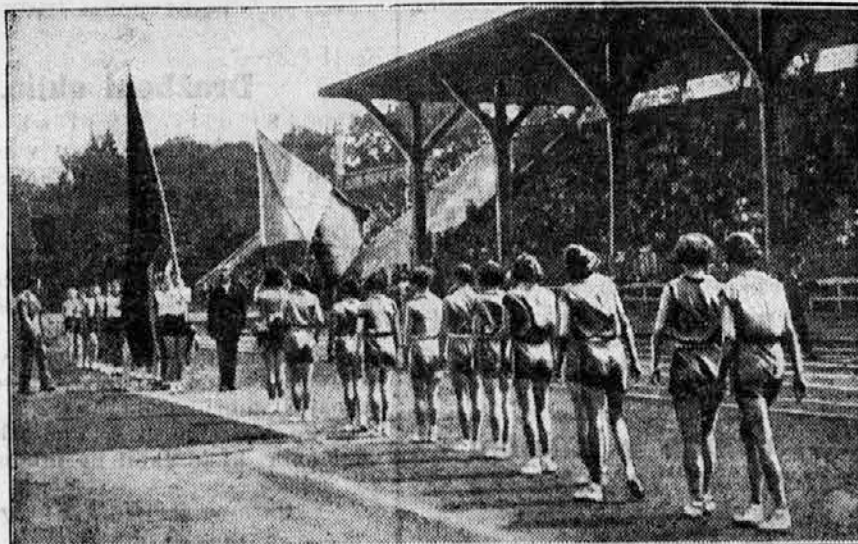
Plaz je zasul celo vas

Hribovsko vas Kaprun pri Zelu (nedaleč od Solnograda) je poplavlila voda, nato pa se je s hribov odtrgalo še toliko zemlje in blata, da je plaz zagrmel celo vas.

Vojaške vaje v Angliji

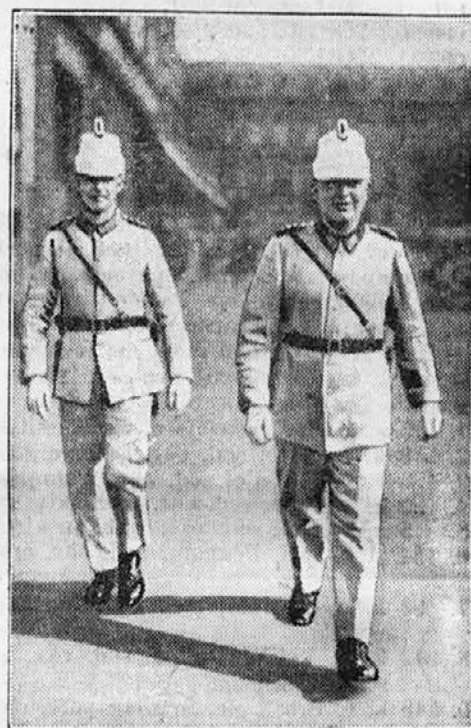
Na sliki vidimo z maskami proti strupenim plinom opremljen kolesarski oddelek, ki preiskuje s strupenimi plini okuženo ozemlje.

Nemške športnice so zmagale na lahkoatletskih tekmah v Parizu

Na lahko-atletskih tekmah v Parizu so zmagale nemške športnice, ki so si priborile 54 in pol točke, Francozinje pa so dobile 43 in pol točke.

razpolago, tako da se vlegne v teh krajih kmalu razviti ena največjih industrij za kavčuk na svetu.

Hamburška policija v belem

Za vroče dneve je Schupo v Hamburgu prejel praktične bele uniforme. Zlasti uspešne proti vročini so bele prevleke na čakah.

Od ovce do obleke — 3 ure 37 minut

V neki tvornici v Leeds-u (Anglija) so postavili nov rekord v izdelovanju oblek. Ob 8. uri 50 minut zjutraj — so pod nadzorstvom posebne komisije ostrigli 90 ovč. Sedem minut kasneje je bila volna že očiščena, pobarvana in oddana v tkalnico. Po 80 minutah je bilo suknjo slikano. Nato so blago premerili in 8 krojačev je začelo delati. Ob 12. uri 27 minut so prišli poslednji gumb in oddali komisiji izdelano obleko. Ves proces je trajal 3 ure 37 minut. — Zadnji rekord te vrste so postavili v Ameriki l. 1928. Takrat so rabili za izdelano obleko 10 ur in 18 minut.

Kaj živali ne marajo?

Zakaj bik ne more videti rdeče barve? Ta pojav pozna vsak, a nihče ga ne zna raztolmačiti; mi pravimo da je to »skrivnost živalske duše«.

Nekateri ljudje so uganili, da bik zato ne more trpeti rdeče barve, ker je to barva krvi. dočim se konj, ovce in prašiči za rdečo barvo niti ne zmenijo?

Neki angleški učenjak pa — je spoznal, da nekaterim tičem višnjeva barva ne ugaja. Začeli so delati poskuse in so res dognali, da razna strašila na polju tiče najbolj odganja, če so pokrita z višnjevim papirjem. Pa tudi več vrst žuželk poznajo, ki višnjeve barve ne marajo, če položimo na mravljišča višnjevo steklo, mravlje takoj pobesneli.

Živali se pa tudi med seboj ne marajo vedno. To, kar govorijo ljudje o sovraštvu med psom in mačko, sicer ni res, ker so samo ljudje krivi, da psi lajajo na mačke, ker jih ščuvajo nanje. Res pa je, da konj ne mara za kamelo, osla pa kar očitno sovraži. Tudi lisica in jazbeci se sovražijo in kjer se pokaze v gozdu lisica, jazbec odide. To vedo vsi lovci.

Na stara leta

Na policijski stražnici: »Ali je morda tukaj steklenica konjaka, ki sem jo pozabil na cesti ni železnice?«

Stražnik: »Steklenice ni tu, pač pa je tukaj mož, ki jo je našel!«